

2009
ÅRSBERETNING
2010

Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

Christians Brygge 1

1219 København K

Telefon 33 13 06 60

Telefax 33 14 06 08

sekretariat@dsl.dk

dsl.dk

Redaktion

Jesper Gehlert Nielsen

Jørn Lund

Grafisk tilrettelæggelse

Laurids Kristian Fahl

efter principlayout af Eric Mourier

Tryk

special-trykkeriet viborg a-s

Papir

Munken Premium Cream 13, 115 g

Oplag

350 eks.

Marts 2010

Årsrapport 6

Årets udgivelser 8

Herman Bang. Romaner og noveller 6-10	8
Karen Blixen: Vinter-Eventyr	8
Den Danske Ordbog, netudgave	9
Tom Kristensen: Livets Arabesk	9
Gustaf Munch-Petersen: Samlede digte	10
Martin Andersen Nexø: Samlede fortællinger	10
Amalie Skrams brevveksling med forlæggere	11
Hans Christensen Sthen: Kortt wendingh	11
Vilhelm Topsøe: Jason med det gyldne Skind	12

Lars Trap-Jensen: Digitale ord 13

Aktiviteter på Christians Brygge 20

Arkiv for Dansk Litteratur	20
Bibliografi over Herman Bangs forfatterskab	21
Karen Blixen. Værker	22
Dansk Sproghistorie	23
Danske Klassikere	24
Diplomatarium Danicum og Danmarks Riges Breve	25
Gammeldansk Ordbog	26
Grammatik over det Danske Sprog	27
Ludvig Holbergs Skrifter	28
ISLEX	29
It-drift	30
Latinsk hyrdedigtning i Danmark på Frederik 2.s tid	31
ordnet.dk	32
Renæssancens sprog i Danmark	34
sproget.dk	35
Studér Middelalder på Nettet	36
Hans Svanings Danmarkshistorie	37
Svensk-Dansk Ordbog	38

Andet udgivelsesarbejde 39

Anna og Michael Anchers breve	39
Jens Baggesen: Labyrinten	40
Thomas Bartholin d.æ.s breve	41
Anders Bording: Samlede Skrifter	42
Georg Brandes' Correspondance, 2 ^e Série	43
Georg Brandes' Nietzsche-forelæsninger 1888	44
P.O. Brøndstedts dagbøger fra ungdomsrejsen	44
Corpus Philosophorum Danicorum Medii Aevi	45
Danmarks gamle Ordsprog	46

Den danske Rigslovgivning	47
Holger Drachmann – Amanda Nilsson («Edith»).	
En Brevveksling	48
William Heinesens breve. Et udvalg	49
Johannes V. Jensen: Kongens Fald	49
Leonora Christina: Jammers Minde	50
Digitalisering af Meyers Fremmedordbog	51
Poul Martin Møllers Skrifter	51
Oldtidens og middelalderens litteratur	
– i skandinaviske oversættelser	52
Henrik Pontoppidans brevvekslinger med brdr. Brandes	52
Hieronymus Justesen Ranch: Karrig Niding	53
Ole Rømers Triduum-observationer	53
Jens Steen Sehesteds digtning	54
B74 af Skånske Lov og Skånske Kirkelov	54
Hans Christensen Sthens Skrifter	55
Peder Syvs auktionskatalog	56
Anders Sørensen Vedels Antichristus romanus	56
Anders Sørensen Vedels udvalgte historiografiske værker	57
Johan Herman Wessels samlede skrifter	58
Georg Zoëga: Briefe und Dokumente	58
Æbelholtbogen	59
Emil Aarstrups breve	59

Forslag til nye udgivelser 60

Tycho Brahes korrespondance, netudgave	60
Græsk-dansk ordbog	61
Peder Hegelunds Susanna	61
Dansk thesaurus – begrebsordbog over moderne dansk	62

Karen Ascani: Georg Zoëga – en stemme fra Rom 64

Personalia

Medarbejdere på Christians Brygge	71
Bestyrelser, nævn, udvalg m.m.	74
Konferencer og seminarer	77
Undervisning, censorvirksomhed m.m.	80
Foredrag	81
Publikationer	83

Bestyrelsen 87

Medlemmer 88

I børsmeddelelser lægges der i disse år ofte vægt på, hvad en virksomhed har i sin pipeline. Det er med andre ord ikke kun af betydning, hvad årets resultat har været eller ser ud til at blive, men også hvilke produkter der er på vej. Det Danske Sprog- og Litteraturselskab har, længe før ordet pipeline kom ind i sproget, interesseret sig både for de aktuelle udgivelser og for dem, der er på vej.

Blandt disse sidste kan anføres en række af de mere langvarige udgivelsesprojekter. De resterende bind af Georg Zoëgas *Briefe und Dokumente* er stort set færdige fra udgiverens hånd, *Amalie Skrams brevveksling med forlæggere* ligeledes, og mht. *P.O. Brøndsteds dagbøger fra ungdomsrejsen* er der også gjort store fremskridt. Skolekomedien *Kortt wendingh* udsendes i foråret, det samme gør *Martin Andersen Nexøs samlede fortællinger*, og sidst på året ventes *Svensk-Dansk Ordbog* at udkomme. *Grammatik over det Danske Sprog* er ligeledes på et fremskredent stadium ligesom *Bibliografi over Herman Bangs forfatterskab*.

I serien *Danske Klassikere* er en lang række værker klar til udsendelse i 2010, idet serien nu endelig kan relanceres i nyt layout, på nyt forlag og til ny, lavere pris. De første tre titler udkommer i maj, og allerede i efteråret følger flere. Der er med andre ord mange nye udgivelser på vej, både fra redaktionerne på Christians Brygge og fra de mange medlemmer og andre udgivere, der på forskellig vis yder værdifulde bidrag til selskabets virksomhed som udgivere og tilsyn.

Det Danske Sprog- og Litteraturselskab har i det forløbne år kunnet videreføre de gode takter fra de forrige år. *Den Danske Ordbog* er lagt på nettet og kan findes på adressen *ordnet.dk* samt på *sproget.dk*, hvor ordbogen indgår sammen med en stadig stigende mængde af digitale sproressourcer af betydning for brugere, der søger oplysninger om det danske sprog og sproglige emner. Selskabets hjemmesider besøges af et stærkt stigende antal daglige brugere. Det samme gør *KorpusDK* som er en ny, udvidet version af *Korpus 2000*.

De ældre sprogrtrin står også stærkt i Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs digitale udgivelsesportefølje. Man kan nu studere såvel middelalderens som renæssancens sprog på nettet, og den udvidede redaktion af *Diplomatarium Danicum* lægger nye centrale dokumenter på nettet og har udviklet et fintmasket søgesystem.

Bind 6-10 af *Herman Bang. Romaner og noveller* er udsendt primo 2010, og udgivelsen blev markeret ved et todages seminar om forfatterskabet med indlæg fra Bang-forskere og -udgivere og oplæsning ved skuespilleren Tammi Øst.

Holberg-projektet har taget form, og redaktionen på i alt 4 årsværk er i god gænge. *Holberg-Ordbog* er digitaliseret og tilgængelig på nettet, og redaktionen har modtaget et generøst

tilbud fra Holberg-kenderen og -samleren dr.polit. Paul Johansen og har herigennem kunnet erhverve en samling værdifulde Holberg-udgivelser.

Det Danske Sprog- og Litteraturselskab lægger vægt på at have gode eksterne relationer. Med Københavns Universitet samarbejdes der på flere områder, senest om *Holberg-projektet*, med Det Kongelige Bibliotek planlægges en revision og udvidelse af *Arkiv for Dansk Litteratur* og et udgivelsessamarbejde om *Anna og Michael Anchers breve*, og med Dansk Sprognævn redigeres *sproget.dk*; to af Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs ansatte har sæde i nævnets repræsentantskab. Et større overblik over de enkelte medarbejderes eksterne relationer gives i afsnittet *Personalia*.

I september måned havde selskabets redaktioner på Christians Brygge besøg af Kulturminister Carina Christensen, og der er udsigt til ministerdeltagelse ved selskabets 100-års-jubilæum i 2011. De første forberedelser til markeringen af dette jubilæum er gjort, og vi ser frem til et fagligt og festligt arrangement den 29. april 2011.

Årets resultat er 51.879 kr. Selskabet har i 2009 modtaget bevillinger på i alt 14.745.832 kr. mod 18.764.898 kr. året før. Det skal i den sammenhæng erindres, at bevillinger til flerårige projekter bliver indtægtsført én gang for alle det år, de gives, ikke i takt med forbruget af de bevilgede midler.

Der forventes i 2010 et aktivitetsniveau som i 2009. Regnskabet har ikke givet anledning til bemærkninger og er anmærkningsfrit godkendt af revisor.

Selskabet vil gerne bringe såvel de private som statslige bevilingsgivere en varm tak for generøs støtte til sprog, litteratur og kultur, i vor sammenhæng tre i hinanden indvævede begreber, som materialiserer sig i vore trykte og digitale udgivelser.

Finn Hauberg Mortensen
formand

Jørn Lund
direktør

Herman Bang. Romaner og noveller 6-10

Redaktion: Jesper Gehlert Nielsen og Jørgen Hunosøe

Udgivere: Per Dahl, Birgitte Dalsgård, Dag Heede, René Herring, Finn Gredal Jensen, Esther Schat Kielberg, Klaus Nielsen, Nicla Percario, Stine Holst Petersen, Anders Juhl Rasmussen og Sten Rasmussen

Tilsynsførende: Jens Kr. Andersen, Else Bojsen, Laurids Kristian Fahl, Finn Gredal Jensen, Esther Schat Kielberg og Sten Rasmussen

Finansiering: Kunstrådets Litteraturudvalg

Herman Bang. Romaner og noveller 6-10 udkom 18. februar 2010 på People'sPress.

Karen Blixen: Vinter-Eventyr

Udgivere: Poul Behrendt, Henrik Blicher, Peter Olivarius † og Nicolas Reinecke-Wilkendorff

Tilsynsførende: Finn Hauberg Mortensen og Klaus P. Mortensen

Finansiering: Augustinus Fonden, Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond, Kunstrådets Litteraturudvalg og Velux Fonden

Karen Blixen: *Vinter-Eventyr*, andet bind i *Karen Blixen. Værker*, udkommer i maj 2010 på Gyldendal.

Karen Blixen

VÆRKER

Syv fantastiske Fortællinger

Den afrikanske Farm

Vinter-Eventyr

Gengældelsens Veje

Sidste Fortællinger

Skæbne-Anekdoter

Skygger paa Græsset

GYLDENDAL

DET DANSKE SPRØG- OG LITTERATURSelskab

Den Danske Ordbog, netudgave

Udgivere: redaktionen ved *ordnet.dk*
Tilsynsførende: Dorthe Duncker, Kjeld Kristensen og Peter Zeeberg
Finansiering: Carlsbergfondet og Kulturministeriet, støttet af Det Elektroniske Forskningsbibliotek

Onlineversionen af *Den Danske Ordbog* blev offentliggjort den 2. november 2009 på *ordnet.dk/ddo*.

Tom Kristensen: Livets Arabesk

Udgiver: Søren Schou
Tilsynsførende: Lasse Horne Kjældgaard
Finansiering: Kunstrådets Litteraturudvalg

Tom Kristensen: *Livets Arabesk* udkommer i serien *Danske Klassikere* i maj 2010 på Gyldendal.

Den Danske Ordbog

Søgetekst

Søg

Om DDO

beskriver ordforrådet i moderne dansk fra ca. 1955 til i dag. Den giver besked om ordenes **stavning, bøjning, udtale, oprindelse, betydning og brug**. Ordbogen er udarbejdet på grundlag af et stort tekstkorpus og opdateres løbende.

Vidste du .. ?

at du kan slå op i DDO fra en hvilken som helst hjemmeside.
[Læs her hvordan.](#)

Dagens ord

kejsersnit

substantiv, intetkøn
 operation hvor man åbner bugvæggen og livmoderen på en gravid kvinde og tager fosteret ud
[Læs mere](#)

Indsendte forslag til nye ord

- kærestekedelig (af Anne-Sofie W.)
- tween (af Maria E.)
- skunk (Hans Christian G.)
- godt så! (af Tommy H.)
- GPS (af Rasmus P.)
- førfest (af Yunus C.)
- fromsalig (af Ruth G. M.)
- glatsnak (af Jes K.)
- drifte (af Hanne H.)

Gustaf Munch-Petersen: Samlede digte

Udgivere: Camilla Zacho Larsen, Anders Juhl Rasmussen og Henrik Wivel
Tilsynsførende: Esther Schat Kielberg
Finansiering: Kunstrådets Litteraturudvalg

Gustaf Munch-Petersen: *Samlede digte* udkommer i serien *Danske Klassikere* i maj 2010 på Gyldendal.

Martin Andersen Nexø: Samlede fortællinger

Udgiver: Henrik Yde
Tilsynsførende: Jens Kr. Andersen
Finansiering: Carlsbergfondet

Martin Andersen Nexø: *Samlede fortællinger 1-4* udkommer i maj 2010 på Syddansk Universitetsforlag.

Amalie Skrams brevveksling med forlæggere

Udgiver: Janet Garton

Tilsynsførende: Per Dahl og Torben Nielsen

Finansiering: The British Academy

Amalie Skrams brevveksling med forlæggere udkommer i maj 2010 på Syddansk Universitetsforlag.

Hans Christensen Sthen: Kortt wendingh

Udgiver: Leif Stedstrup

Tilsynsførende: Flemming Lundgreen-Nielsen og Marita Akhøj Nielsen

Finansiering: trykbevilling afventes

Hans Christensen Sthen: *Kortt wendingh* udkommer i maj 2010 på Syddansk Universitetsforlag.

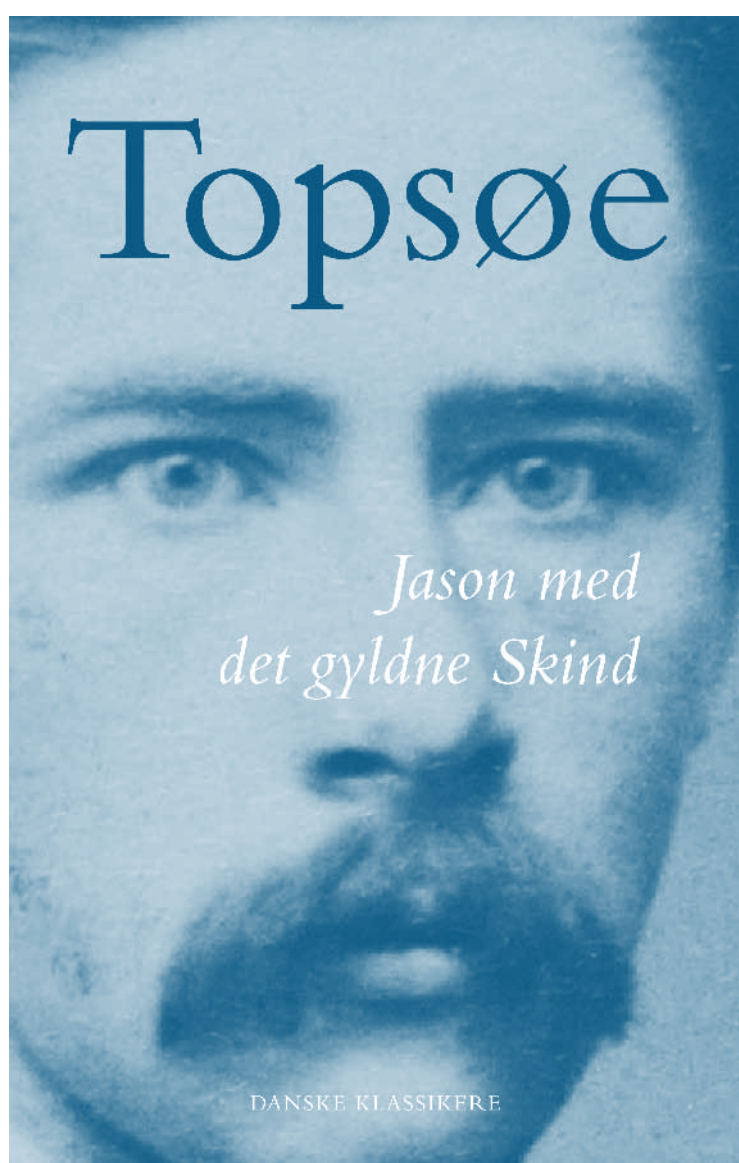
Vilhelm Topsøe: Jason med det gyldne Skind

Udgiver: Johan de Mylius

Tilsynsførende: Aage Jørgensen

Finansiering: Kunstrådets Litteratur-
udvalg

Vilhelm Topsøe: *Jason med det
gyldne Skind* udkommer i serien
Danske Klassikere i maj 2010 på
Gyldendal.

I dag er mere end halvdelen af jordens befolkning vokset op som 'indfødte' digitale brugere af computere, iPod, Nintendo, mobiltelefoner og alskens andre elektroniske apparater, mens de digitale 'immigranter' bliver stadig færre og frem for alt: De bliver ældre. Den dag er ikke længere så fjern fremtid hvor man må rundt til landets ældre befolkning for at finde mennesker der stadig husker regnestokken, skrivemaskinen og spritduplikatoren. Noget tyder på at det vil gå på samme måde med ordbøger og andre opslagsværker på papir. Lad os se hvordan situationen ser ud omkring os.

Digitale ord i den store verden

I en ph.d.-afhandling fra 2009 undersøgte den thailandske forsker Atipat Boonmoh brugen af engelske ordbøger ved et universitet i Bangkok (her gengivet efter: A. Boonmoh, H. Nesi: »A survey of dictionary use by Thai university staff and students, with special reference to pocket electronic dictionaries«, i: *Horizontes de Lingüística Aplicada*, 6 (2), s. 79-90). I undersøgelsen indgik oplysninger fra 30 engelskundervisere på universitetets sproginstitut og fra i alt 1.211 studerende fordelt på forskellige studier på universitetets tre fakulteter. Afhandlingen afdækker flere interessante forhold. Blandt andet påvises en generationskløft mellem undervisere og studerende. Næsten alle underviserne angav at de foretrak en etsproget ordbog frem for en tosproget, og mere end to tredjedele foretrak den etsprogede papirordbog til både læsning og skrivning. De mest erfarne undervisere, dem med 20 til 30 års undervisningserfaring, oplyste at de aldrig brugte elektroniske ordbøger. Generelt var underviserne afvisende over for brugen af elektroniske lommeordbøger og havde ikke tillid til kvaliteten af indholdet. En elektronisk lommeordbog er en lille håndholdt computer der typisk indeholder flere ordbøger, både et- og tosprogede.

For de studerende var billedet et noget andet. Selv om langt de fleste ejede en etsprogsordbog, var det kun en fjerdedel af dem der foretrak denne, mens hele tre fjerdedele sagde at de foretrak en tosprogsordbog. Med tilsammen over 90 % var tosprogede papirordbøger og elektroniske lommeordbøger langt de mest foretrukne ordbøger til både læsning og skrivning.

De elektroniske lommeordbøgers popularitet understreges af at tre fjerdedele af de studerende angiver denne som deres foretrukne valg hvis de skulle anskaffe en ny ordbog. Og det endda på trods af prisen: En elektronisk lommeordbog koster mellem 2.900 og 15.000 baht (485 til 2.500 kroner), mens papirordbøger kan købes for 420-900 baht for en etsproget (70-150 kr.) og 140-500 baht for en tosproget (25-85 kr.).

Digitale ord i Danmark

Nu er Thailand jo ikke Danmark, og flere forhold lader sig ikke

overføre direkte. For eksempel har de færreste studerende i Thailand deres egen computer, og adgangen til internettet er væsentlig mere begrænset. Ifølge oplysninger fra Internet World Stats havde 84,2 % af danskerne internetadgang i 2009, mens det tilsvarende tal for Thailand blot var 24,4 %. Det kan forklare hvorfor de elektroniske lommeordbøger er så populære blandt de thailandske unge: De er nemme og hurtige at bruge, de kræver ikke adgang til computer eller internet, og man kan oven i købet høre lydfiler med udtale af de engelske ord.

Alligevel er spørgsmålet – i den globaliserede verden vi lever i – om det ikke er mere nærliggende at hæfte sig ved de træk der er fælles for de to lande. De thailandske underviseres modvilje mod de elektroniske lommeordbøger er ifølge afhandlingen ikke sagligt begrundet i ordbøgernes indhold og funktioner, men skyldes snarere undervisernes manglende fortrolighed med de digitale medier. Og omvendt vidner de studerendes svar om at de godt er klar over de etsprogede ordbøgers højere prestige. Universitetet har en officiel regel der anbefaler én bestemt ordbog (*Longman Active Study Dictionary*), og denne er tilmed den eneste godkendte til brug ved eksamen. Mange af de studerende har derfor i sagens natur anskaffet ordbogen; de bruger den bare ikke i nævneværdig grad.

Situationen er altså den at universitetets ansatte selv foretrækker den etsprogede ordbog og anbefaler den til de studerende. Underviserne bruger den selv mest i bogform, sekundært på cd-rom. De studerende derimod foretrækker

tosprogsordbøgerne og allerhelst på en elektronisk lomme-computer. Men det foregår i det skjulte, under bordet hvor de ikke bliver bemærket, for de studerende er klar over at det ikke er velset. Underviserne er generelt for dårligt orienterede om lommeordbøgernes indhold og hvad de kan bruges til. Man kan godt få den tanke at der måske alligevel ikke er så langt fra Thailand til Danmark hvis man lavede en tilsvarende undersøgelse herhjemme.

Da elektroniske ordbøger begyndte at udkomme i større målestok i løbet af 1990'erne, var der selvfølgelig en del af de sædvanlige teknikentusiaster der var hurtige til at dømme papirordbogen færdig. Vi andre, mere besindige og bogelskende, vidste bedre og lod os ikke lokke på den galej. En bog ved man hvad er; den går ikke af mode fordi nogle smarte it-folk finder på noget nyt. Men efter årtusindskiftet begyndte forlagsbranchen alligevel at mærke krisen. Salget af trykte ordbøger gik ned, i begyndelsen langsomt, derefter hurtigere, og fra 2008 faldt omsætningen ifølge chefen for Gyldendal Fakta, Lars Boesgaard, med 10-15 % om året. De seneste tal tyder på at nedgangen nu er på over 25 % – skønnet er forbundet med en vis usikkerhed fordi forlagene af konkurrencehensyn ikke ønsker at oplyse de præcise tal, ikke mindst for den del der afsættes til supermarkederne uden om de sædvanlige distributionskanaler. For at modgå udviklingen har forlagene, med skiftende held, forsøgt at finde alternative kilder til indtjening på ordbøger og opslagsværker i digitale udgaver. Man har solgt cd-rom'er sammen med de trykte ordbøger og åbnet onlineversioner, enten som betalingstjenester eller reklame-

finansierede. Samtidig begyndte elektronikfirmaerne at sælge elektroniske lommeordbøger og oversættelsesværktøjer til at tage med overalt. Alligevel var ordbogseksperter og forlagsfolk indtil for bare et par år siden stadig splittede i deres vurdering af det elektroniske medium og hvad det ville betyde for de trykte ordbøger. Sådan er det ikke længere.

Ifølge en artikel i *Bogmarkedet* (26. januar 2009) er der »udsigt til at en meget væsentlig del af de store forlags udgivelser inden for ordbøger, leksika og undervisningsmaterialer inden for en kort årrække primært vil sælges digitalt«, og Gyldendals direktør, Stig Andersen, vurderer i samme artikel at »undervisningsbøger og i sidste ende også store dele af faglitteraturen og skønlitteraturen vil gå den digitale vej, så snart der er udviklet digitale læsemaskiner, der har den samme attraktionsværdi og blødhed, som fysiske bøger har«. Hvis man følger med i sin daglige avis, vil man vide at også den udvikling er godt i gang.

I 2008 tog Gyldendal for alvor den digitale udfordring op og lancerede et websted med adgang til de kendte røde ordbøger. Det begyndte med engelsk og siden fulgte tysk, fransk, spansk og svensk. Ud over tosprogsordbøgerne giver stedet adgang til *Klinisk ordbog* og to engelske etsprogsordbøger: *Oxford Dictionary of English* og *Oxford Thesaurus of English*. Senest har Gyldendal pr. 1. marts 2010 købt L&H Ordbøger med deres serie af tosprogede specialordbøger inden for kommerciel, juridisk, økonomisk og teknisk sprogbrug for både engelsk og tysk. Udviklingen fortsætter den tendens der har været til centralisering i ordbogsbranchen, hvor Gyldendal har opkøbt konkurrenterne en efter en: Munksgaard, Systime, Gad, Schultz ...

Dermed har Gyldendal rustet sig til at tage kampen op med Danmarks mest benyttede ordbogssite, *ordbogen.com*. Dette websted har utvivlsomt haft en fordel af at have været først på markedet. Firmaets første onlineordbog blev lanceret i 2003, og siden er der kommet flere til efter den model som Gyldendal siden har overtaget: en betalingstjeneste med samtidig adgang til en række forskellige ordbøger. *Ordbogen.com* tilbyder tosprogsordbøger inden for engelsk, tysk, fransk, spansk, svensk, portugisisk og italiensk. Desuden er der adgang til den etsprogede *Den Danske Netordbog*, en videreførelse af Systimes *DanskOrdbogen*, udviklet ved Center for Leksikografi ved Handelshøjskolen i Århus, og en række danske specialordbøger inden for musik, regnskabsteknik, teknik og bilteknik samt en ordbog over faste vendinger. Senest har *ordbogen.com* indgået et samarbejde med Politikens Forlag og vil fra april 2010 udgive netudgaver af *Nudansk Ordbog* og Politikens tosprogede ordbøger for engelsk, tysk og fransk.

Ordbogen.com har i øjeblikket omtrent otte gange så meget trafik på deres servere som Gyldendals onlineordbøger.

Det placerer dem ifølge webinformationsfirmaet *Alexa.com* som nummer 78 på oversigten over netadresser i Danmark. Gyldendals ordbøger må tage til takke med en placering som nummer 1.118, mens Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs *ordnet.dk* indtager plads nummer 829 og *sproget.dk* nummer 2.145 (statistik pr. 7. marts 2010).

Digitale ord i Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

Og hvordan placerer Det Danske Sprog- og Litteraturselskab sig så i det digitale landskab? Jo, umiddelbart ser det ganske fornuftigt ud. Med udgangen af 2009 afsluttedes den første fase af den digitale ordbogssatsning *ordnet.dk*. *Ordbog over det danske Sprog* har ligget på nettet siden november 2005, mens *KorpusDK* blev lanceret i 2008. Som det sidste element på siden blev *Den Danske Ordbog* offentliggjort i en netudgave i november 2009. I den version er *ordnet.dk* blevet den mest besøgte af Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs hjemmesider med over 5.000 såkaldt unikke besøgende på en almindelig hverdag (unik betyder i denne sammenhæng at samme besøgende kun tælles med én gang i statistikken, også selvom man foretager flere søgninger).

Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs digitale ordbøger er kun tilgængelige for almindelig brug på internettet. Selvom der har været en del forespørgsler på en cd-rom-version, er det næppe et medie der har fremtiden for sig. Der er mere der peger på at fremtiden tilhører de håndholdte minicomputere. Den elektroniske lommeordbog er ganske vist aldrig blevet så udbredt i Europa som i Thailand og resten af Asien, og det samme gælder dens fætter, PDA'en. En PDA er ifølge *Den Danske Ordbog* en »lille, bærbar computer som kan ligge i håndfladen, og som typisk bruges som kalender, adressebog el.lign. – betjenes ved at man trykker med fingeren eller med en pen på en skærm eller et lille tastatur«, altså stort set det samme som lommeordbogen, bortset fra at den kan rumme andre programmer end ordbøger. Udviklingen går i retning af at PDA'en smelter sammen med mobiltelefonen så man får en mobiltelefon med stadig flere af den almindelige computers funktioner. Det bedst kendte eksempel er Apples iPhone – og iPod Touch, som er samme apparat uden telefon – men flere andre mobiltelefonproducenter har taget konkurrencen op og har lanceret deres bud på en smartphone eller smarttelefon som dimsens kaldes.

Over 100.000 danskere ejer allerede en iPhone, og de har mulighed for at vælge og downloade et hav af små applikationer til deres iPhone eller iPod Touch, nogle gratis, andre mod betaling. I marts

2010 fandtes der 170.000 af den slags *apps* tilgængelige i Apples App Store. Og de bliver brugt: I december 2009 downloadede danskerne over 2 millioner iPhone-programmer. Eftersom 70 % af indtægten fra betalingen går til udvikleren af applikationen, siger det sig selv at det er et interessant marked for forlagene, som ellers har haft svært ved at finde et modtræk til tidens krav om at alt skal ligge gratis på nettet. Som de første lancerede Politiken i begyndelsen af sidste år fem tosprogsordbøger (engelsk, tysk, fransk, spansk og italiensk) der kunne hentes for under en halvtredser, og på trods af visse tekniske begyndervanskeligheder forlyder det at det forretningsmæssigt har været en succes. Sidst på året fulgte Gyldendal trop med iPhone-versioner af deres ordbøger for engelsk, tysk, spansk og fransk. *Ordbogen.com* findes ikke som app, men firmaet har udviklet en særlig iPhone-venlig version af deres hjemmeside så den også fungerer på den lille skærm.

I den verden er Det Danske Sprog- og Litteraturselskab ikke rigtig kommet med endnu, men det er nok nødvendigt hvis man vil følge med tiden og være der hvor de digitale indfødte befinder sig. Og tiden er også til de håndholdte computere med små skærme. Her må selskabet enten selv investere resurser i at udvikle en særlig software eller stille data til rådighed for andre som kan gøre det. Der kan eksempelvis oprettes en webtjeneste (dvs. en datakilde som er tilgængelig via nettet) som kan levere ordbogsopslag m.m. til en række forskellige applikationer, herunder de nævnte ordbogs-apps til iPhone.

Et kendetegn ved de digitale medier er at de er åbne på en helt anden måde end de trykte medier: Ved hjælp af link kan man hoppe fra én side til en anden, man kan genbruge data og forbinde dem på tværs. Det var da også fra starten den bærende idé med *ordnet.dk* at flere forskellige resurser skulle knyttes nærmere sammen. Fra *Den Danske Ordbog* kommer man nemt til *KorpusDK* og kan se yderligere eksempler på opslagsord eller ordforbindelser, eller man kan gå direkte til det tilsvarende opslagsord i *Ordbog over det danske Sprog*. Det er derfor et stort plus at Det Danske Sprog- og Litteraturselskab råder over både ordbøger og tekstsamlinger inden for samme institution så vi dels kan give supplerende oplysninger om ordene, dels give brugerne mulighed for at foretage deres egne undersøgelser.

Hvis tingene skal fungere optimalt, stilles der imidlertid nogle krav til datas beskaffenhed og hvordan de organiseres. Kodeordene i den forbindelse er *datastruktur* og *dataformat*. Hvis man skal udnytte mediets muligheder for at sammenkoble resurser og linke internt såvel som eksternt, indebærer det at data skal være struktureret hensigtsmæssigt. I arbejdet med *ordnet.dk* er der lagt en betydelig indsats i at forbedre datastrukturen, og også fremover vil der være behov for

løbende at ændre og tilpasse strukturen. Ideelt set kan man med den rette datastruktur publicere det samme indhold i forskellige medieformer, fx via den nævnte webservice. En moderne ordbog skal med andre ord betragtes som en todelt størrelse bestående af to principielt uafhængige komponenter: en indholdsdel, typisk i form af en database, hvor de enkelte oplysningselementer lagres i en nærmere fastlagt struktur, og en præsentrationsdel hvor brugerne ser en bestemt grafisk repræsentation af data, hvad enten det sker i form af en traditionel bogside eller på en skærm til fx en pc, en smartphone eller det seneste skud på computerstammen, *tabletcomputeren*, der kan beskrives som en mellemting mellem en bærbar computer og en iPhone.

Hvis data skal kunne udveksles med og bruges af andre end os selv, er det vigtigt at de kan antage et format som umiddelbart er tilgængeligt og foreneligt med andres data. Det er også vigtigt af hensyn til fremtiden: Hvis den digitalt dokumenterede viden skal være tilgængelig for vores efterkommere, må vi sikre os at de digitale data kan forstås af fremtidens computere. Det er grunden til at der i den digitale verden tales meget om *standarder* og *standardformater*. Det Danske Sprog- og Litteraturselskab er også en del af denne større verden og indgår bl.a. i et større samarbejdsprojekt mellem humanistiske forskningsmiljøer i Danmark, *DK-CLARIN*. Målet er at udvikle en forskningsinfrastruktur hvor humanistiske forskere dels kan stille egne data til rådighed for andre, dels selv drage nytte af andres arbejde. Det er ikke svært at indse at det er en fordel for den enkelte forsker hvis man i forbindelse med et projekt kan undgå en stor og dyr indsamlingsfase fordi data, eller blot en delmængde deraf, foreligger i forvejen. Det er også en fordel for den der stiller sine data til rådighed for andre, hvis en kollega i anden sammenhæng beriger data med nye annotationer eller udvikler et værktøj til analyse af dem.

Betingelsen for succes er at data lever op til nogle fælles formater som gør at de kan udveksles med andre. Og for selskabet gælder det ikke kun de projekter der medvirker i udviklingsfasen af *DK-CLARIN*, men alle dele af selskabets virksomhed der resulterer i digitale ord. Ordbøger og andre opslagsværker er ganske vist længst fremme i den digitale udvikling, men der er ingen grund til at tro at udviklingen stopper der. Undervisningsbøger og andre fagbøger ser ud til at være det næste område der følger efter, og med den udvikling af e-bogs-læsere der er i gang, skulle det gå mærkeligt til hvis ikke også de almindelige trykte bøger og blade bliver seriøst udfordret af de digitale ord inden for en overskuelig tidshorisont. Og her må selskabet være forberedt.

Også digitale immigranter må vise vilje til integration.

Arkiv for Dansk Litteratur

Redaktion: Laurids Kristian Fahl

Samarbejdspartner: Jakob Moesgaard
(Det Kongelige Bibliotek)

Finansiering: Det Elektroniske Forskningsbibliotek og Kulturnet Danmark

Arkiv for Dansk Litteratur (adl.dk) er et websted der giver adgang til den klassiske danske litteratur. 78 forfatterskaber – fra 1100-tallets Saxo til Gustaf Munch-Petersen (1912-1938) – lagt ud i fortrinsvis tekstkritiske og kommenterede (DSL-)udgaver; dels i faksimileversion, dels i søgbar tekstversion.

Til forfatterskaberne knytter der sig et forfatterportræt med orientering om biografiske forhold, centrale værker og temaer, værkernes modtagelse og efterliv samt en bibliografi. Tilsammen en elektronisk litteraturhistorie på ca. 2.100 bogsider.

Arkiv for Dansk Litteratur har stadig ingen selvstændig redaktion. Bl.a. af den grund har eneste reelle ændring på *adl.dk* i 2009 været oplægningen af et tidligere udarbejdet forfatterportræt til Knud Hjørtøes forfatterskab, det ene af de otte forfatterskaber der blev lagt op i 2008.

1. juni 2009 fratrådte Virginia Laursen sin stilling på Det Kongelige Bibliotek. Ansvarsområdet er herefter overtaget af udviklingskonsulent Jakob Moesgaard,

der på baggrund af den tidligere (2006) udarbejdede ansøgning er gået i gang med at skitsere rammerne for en kravspecifikation (og siden en ny ansøgning) for det fremtidige arbejde. Bestræbelserne vil her gå i retning af at fokusere på teksterne og søgefunktionaliteten og dermed udfase det meget ressourcekrævende arbejde med udarbejdelse, redigering og ikke mindst opdatering af forfatterportrætterne.

Forfatter
Periode
Titel

Arkiv for Dansk Litteratur

Om ADL

Søg

Før mig derind, hvor dine Potter koge,
Hvor Marrekatten slikker paa sin Klo!
Ved alle Edderkoppe, alle Snoge!
Som i et lille Helved skal vi boe.

[Emil Aarestrup, "Paa Maskaraden"](#)

Bibliografi over Herman Bangs forfatterskab

Redaktion: René Herring, under medvirken af Sten Rasmussen

Tilsynsførende: Flemming Conrad og Mette Winge

Finansiering: Velux Fonden

Herman Bangs forfatterskab er slidstærkt. Det udgives, det dramatiseres og filmatiseres, og det er genstand for stigende forskning. Hidtil har det imidlertid savnet den offentligt tilgængelige bibliografi, som kunne dokumentere dets art og omfang. Det rådes der nu bod på med en kortlægning af det trykte forfatterskab i Bangs egen tid, fra debut i 1877 til den sidste artikel i 1912. Desuden medtages de posthume tryk, der foreligger, således at hele det trykte forfatterskab vil være registreret, når bibliografien udkommer.

De selvstændige værker samt deres oversættelser frem til 1912 er færdigbehandlede, og der arbejdes videre på en registrering af tekster i aviser og tidsskrifter, hvor især Bangs livslange, omfattende journalistik er tidskrævende, da hver enkelt artikel skal forsynes med en indholdsnote for at have nogen værdi i en bibliografi. Arbejdet munder ikke blot ud i en kortlægning af forfatterskabets publikationsrytme, nye og væsentlige tekster dukker til stadighed op. Samtidig med registreringsarbejdet holdes de i alt seks registre à jour med relevante oplysninger som indgange til de enkelte tekster. Endelig er en tidstavle over fikspunkter i forfatterens liv blevet udarbejdet, bl.a. også til brug i *Herman Bang. Romaner og noveller 1-10*.

Karen Blixen. Værker

Redaktion: Nicolas Reinecke-Wilkendorff

Udgivere: Poul Behrendt, Henrik Blicher, Lasse Horne Kjældgaard og Peter Olivarius †

Tilsynsførende: Finn Hauberg Mortensen og Klaus P. Mortensen

Finansiering: Augustinus Fonden, Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond, Kunstrådets Litteraturudvalg og Velux Fonden

Karen Blixen. Værker er den første videnskabelige udgave af Karen Blixens (1885-1962) fiktive forfatterskab. Hvert bind udgives efter moderne tekstkritiske principper og rummer ud over selve teksten en kommentardel (ordforklaringer, realkommentarer, intertekstuelle noter) og en efterskrift. Hertil kommer evt. bilag, der kan kaste nyt lys over værket. Trykgrundlaget udgøres af førstetrykkene, som i en række tilfælde jævnføres med det overleverede manuskriptmateriale. Som noget relativt nyt er projektet XML-baseret, hvilket giver et langt mere fleksibelt arbejdsgrundlag end ved brug af traditionel tekstbehandling.

Arbejdet med seriens tredje bind, *Syv fantastiske Fortællinger*, er påbegyndt. Det forventes, at *Syv fantastiske Fortællinger* vil blive udsendt i løbet af 2011.

Udkommet:

Den afrikanske Farm, med tekstkommentar og efterskrift ved Lasse Horne Kjældgaard, 2007

Vinter-Eventyr, med tekstkommentar ved Peter Olivarius † og Henrik Blicher, efterskrift ved Poul Behrendt, 2010

Dansk Sproghistorie

Redaktion: Ebba Hjorth (ledende redaktør), Henrik Galberg Jacobsen og Bent Jørgensen

Tilsynsførende: Bente Holmberg og Allan Karker

Finansiering: Carlsbergfondet

Dansk Sproghistorie skaber og viderebringer ny erkendelse om og indsigt i det danske sprogs historie og bidrager dermed til den sproglige refleksion i Danmark. Den vil stimulere interessen for sproget og øge kendskabet til de påvirkninger dansk har været udsat for, og til de forandringer sproget har undergået som følge af påvirkningerne. Værket udforsker også hvordan det danske (rigs)sprog har påvirket andre sprog (national-sprog og dialekter), og det giver gennem beskrivelsen af sproget indsigt i den danske identitetsdannelse gennem den historiske tid. Sproghistorien vil kunne give både forskere og lægfolk viden til og baggrund for at forstå og tage stilling til det danske sprogs rolle og status i dag.

Værket beskriver og illustrerer på ca. 2.000 sider sproget og dets udvikling fra de tidligste runeindskrifter til dagens samfund, der er præget af sproglig mangfoldighed. I værket fremlægger, diskuterer og vurderer forskerne deres resultater. En del af den videnskabelige dokumentation lægges på *Dansk Sproghistories* hjemmeside.

Redaktionen og skribenterne arbejder fortsat på en lang række tværgående behandlinger af specielle emner (fx lyd-, ortografi-, ordforråds- og grammatikhistorie) samt på historiske, sociologiske og demografiske fremstillinger som sætter de sproglige udviklinger ind i en forståelig ram-

me. Desuden arbejdes der på en ræsonnerende præsentation af teorier om sprogenes indbyrdes slægtskab, udvikling og udbredelse, en sproghistoriens sproghistorie. En del kapitler har endnu ikke kunnet færdiggøres af skribenterne, men alle manuskripter forventes i hus i løbet af sommeren og efteråret 2010.

Forlagstilknytningen og dermed værkets endelige layout er endnu ikke afklaret, men der eksperimenteres i redaktionen både med en mulig grafisk tilrettelægning og med udformningen af den endelige hjemmeside.

Danske Klassikere

Redaktion: Camilla Zacho Larsen og Jesper Gehlert Nielsen (ledende redaktør)

Studertermedhjælp: Helene Holtse og Kristine Lausten Mortensen

Klassikerudvalg: Henrik Andersson, Jørgen Hunosøe, Esther Schat Kielberg, Finn Hauberg Mortensen, Klaus P. Mortensen og Jesper Gehlert Nielsen

Finansiering: Kunstrådets Litteraturudvalg

Danske Klassikere er en fortløbende serie af litterære hovedværker omspændende de sidste fire århundreder – foreløbig fra Thomas Kíngo (1634-1703) til Knud Sønderby (1909-1966). Der er nu udgivet omkring 80 titler i serien, hvis formål er at give læseverdenen mulighed for at erhverve billige, holdbare og pålidelige udgaver, hvor teksterne er eftergået kritisk og forsynet med oplysende kommentarer og efterskrifter. Titlerne lagerføres i 15 år.

Danske Klassikere omfatter altså en række hovedstykker i den danske digtekunsts historie – og nogle, der burde være det. Serien omfatter ikke kun de guldrandede klassikere, men også værker, der i dag med urette er ganske ukendte, men som i samtiden nød stor anerkendelse. Hovedvægten i titlernes antal ligger på 1800-tallet, især efterhånden på slutningen. Det er redaktionens ønske, at også titler fra det 20. århundrede med tiden vil udgøre en markant del af *Danske Klassikere*. Ikke kun ud fra litteraturhistoriske kriterier, men mest af alt fordi bøgerne er værd at læse, har en kvalitet, der gør dem til en udfordring for læserne netop nu, samtidig med at de gør indtryk som stemmer fra en nu efterhånden (fjern og) fremmed tid.

I det forløbne år har redaktionens arbejde koncentreret sig om færdiggørelsen af en række igangværende titler med henblik på udgivelse i 2010. De første tre titler udkommer i maj, yderligere tre eller fire titler i efteråret. Der arbejdes desuden på en ny hjemmeside (*danskeklassikere.dk*), der dels skal viderekommunilere nyheder om serien, dels skal fungere som en arbejdsplatform, hvor udgivere kan få adgang til en opdateret elektronisk version af teksten i arbejde samt faksimilegengivelser af trykforlæg.

Diplomatarium Danicum og Danmarks Riges Breve

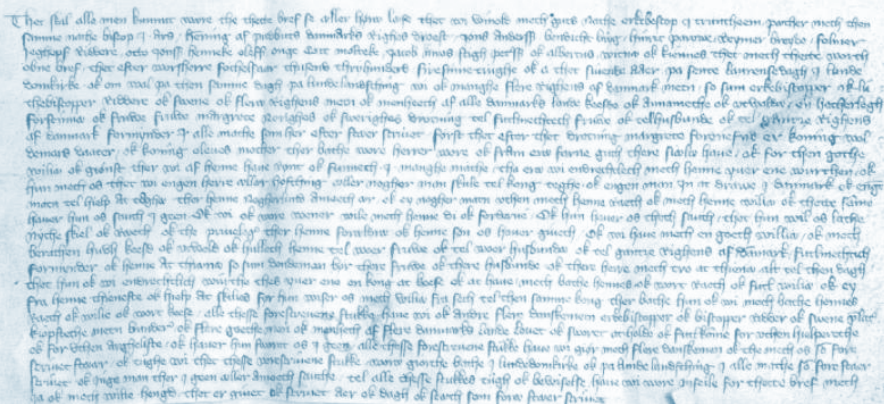
Redaktion: Jonathan Adams, Mogens Devantier, Thomas Hansen, Markus Hedemann (ledende redaktør), Anders Leegaard Knudsen og Vibeke Winge
Tilsynsførende: Esben Albrechtsen, Karsten Friis-Jensen, Bent Jørgensen og Rikke Agnete Olsen
Finansiering: Carlsbergfondet

Diplomatarium Danicum har eksisteret siden 1932. Indtil videre er 35 trykte og 5 elektroniske bind udkommet i 4 rækker indeholdende samtlige danske diplomer eller diplomer vedrørende Danmark fra perioden 789-1412. Ved et middelalderligt diplom forstås enhver form for retsstiftende dokument, fx pavelige udnævnelser af danske gejstlige, krigserklæringer, fredstraktater, lejekontrakter, pantebreve, domme etc. Sideløbende med originalteksterne er oversættelsesværket *Danmarks Riges Breve* udgivet. Redaktionen af *Diplomatarium Danicum* har nu taget fat på 5. række indeholdende diplomer fra 1413-1450. Det er hensigten at udgive diplomerne løbende i elektronisk form

med tilhørende oversættelse på projektets hjemmeside diplomatarium.dk.

Diplomatarium Danicum har indledt en tematisk arbejdsdeling, således at tekster bliver publiceret på grundlag af emner, som synes at have særligt forskningsmæssigt potentiale inden for perioden 1413-1450. Emnerne er: konflikten om Sønderjylland, centraliseringstendenser inden for det retslige og økonomiske område samt dansk diplomatsprog med særligt henblik på afgrænsning i forhold til svensk. Herudover undersøges forskellige elektroniske publiceringsformer. Parallelt med tekstudgivelsen skrives artikler, der fremsendes til tidsskrifter med fagfællebedømmelse.

Den første portion tekster til *Diplomatariets* 5. række er nu tilgængelig via projektets hjemmeside. Det drejer sig om ca. 100 tekster af stærkt varierende indhold og længde. Kronologisk er de spredt over hele perioden 1413-1450.

Gammeldansk Ordbog

Redaktion: Merete K. Jørgensen
(ledende redaktør) og Marita Akhøj
Nielsen

Studertermedhjælp: David Christian
Svendsen-Tune

Tilsynsførende: Dorthe Duncker,
Britta Olrik Frederiksen og Henrik
Galberg Jacobsen

Finansiering: Kulturministeriet og
Velux Fonden

Gammeldansk Ordbog er en ordbog over middelalderens danske sprog. Den dækker perioden fra ca. 1100 til 1515, altså næsten halvdelen af den periode, hvor vi har kilder på dansk. Sproget undergik voldsomme ændringer i løbet af de 400 år, *Gammeldansk Ordbog* dækker, og det er ordbogens ambition at give et indtryk af denne udvikling. Alle bevarede dansksprogede tekster fra middelalderen skal som endemål behandles i gennemdokumenterede ordbogsartikler, der foruden ordenes betydninger også fremlægger bøjningsformer og stavemåder, gammeldanske og fremmedsproglige paralleller, samt fordeling på genrer, perioder og geografiske områder. På *Gammeldansk Ordbogs* nuværende hjemmeside findes bl.a. prøver på ordbogsartikler, foruden ordbogens kildeliste, som giver en samlet beskrivelse af alle middelalderlige tekster på dansk.

Digitaliseringen af seddelsamlingen, som i hovedsagen var afsluttet ved udgangen af 2008, er blevet kontrolleret og en del mangler afhjulpet. Udarbejdelsen af hjemmesiden til udlæggelse af seddelsamlingen har lagt beslag på en væsentlig del af redaktionens arbejdstid, og søgemulighederne er blevet udvidet betydeligt i forhold til den oprindelige

plan. Det bliver således muligt at søge både på opslagsord og på kildeartikel. De udvidede søgninger på opslagsord inkluderer (en kombination af) parametrene kronologi, emneområde og kilde eller kildegruppe, mens søgninger på kildeartikel kan målrettes perioder og emner. Forudsætningen for de avancerede søgninger er, at kildebetegnelserne på sedlerne er genkendt korrekt, og derfor er mange kræfter sat ind på at forbedre kildegenkendelsen. Der er blevet indlagt koblinger til teksterne i *Studér Middelalder på Nettet* (se s. 36), så at man fra sedler med udsnit af teksterne derfra kan komme til den fulde tekst med alle de oplysninger om teksten, som findes der: grundige indledninger, tekstkritisk apparat og håndskriftbeskrivelser. Inden hjemmesiden kan offentliggøres, skal funktionalitet og opsætning finpudses.

Sideløbende med digitaliseringsarbejdet er redigeringen af udvalgte ordgrupper fortsat. Artiklerne redigeres med links til de digitale sedler i stedet for de traditionelle indskrevne citater. Det indledende arbejde med en hjemmeside til fremvisning af redigerede artikler er påbegyndt.

I sine besvarelser af skriftlige og mundtlige forespørgsler fra udenlandske og indenlandske forskere har redaktionen haft god nytte af den digitale seddelsamling. Når den er blevet tilgængelig på nettet, vil en stor del af forespørgslerne kunne klares med en henvisning til hjemmesiden.

Grammatik over det Danske Sprog

Redaktion: Torben Christiansen

Tilsynsførende: Sanni Nimb og Lars Trap-Jensen

Finansiering: Oticon Fonden

Erik Hansen og Lars Heltofts *Grammatik over det Danske Sprog* tager udgangspunkt i et funktionelt sprogsyn og inddrager således forholdet til den faktisk forekommende sprogbrug i sin beskrivelse af de danske grammatiske strukturer frem for, som de fleste andre grammatikere, at nøjes med at beskrive de formelle regler. Den beskriver altså ikke kun, hvordan de grammatiske strukturer ser ud, men giver også kvalificerede bud på, hvad de grammatiske mønstres og konstruktioners betydningsindhold er.

Grammatikken giver meget udførlige beskrivelser af ledstilling, pragmatiske kategorier og informationsstruktur i danske sætninger. Den har en ny indfaldsvinkel til flere områder inden for dansk syntaks. Fx beskriver den forholdet mellem traditionelle prædikativer og adverbialer ved at indføre en ny syntaktisk og positionel kategori, kaldet prædikativ i udvidet forstand. Den bidrager også med et nyt syn på dansk topologi og det danske sætningsskema, idet led-

denes rækkefølge ses som udtryk for sproghandling og sproghandlingsmuligheder. I den traditionelle tilgang baseres rækkefølgen alene på, om der er tale om en helsætning eller en ledsætning, og man har bl.a. haft problemer med at forklare, hvorfor man i nogle helsætninger har ledsætningsstruktur og omvendt. Som noget nyt gives her en funktionel og betydningsmæssig forklaring på, at vi i dansk har forskellige former for ledstilling. Derudover opererer grammatikken med flere pladsmuligheder til adverbialer i både neksusfeltet og slutfeltet, end andre grammatikker gør. Den giver ligeledes en grundig og helt ny beskrivelse af de danske sætningsadverbiers betydning og anvendelse i danske sætninger, igen med udgangspunkt i sprogbrug og kommunikation og baseret på den nyeste forskning inden for området.

I 2009 blev manuskriptet færdiggjort til sats, hvorefter teksten blev leveret i ombrudt korrektur. Efter færdiggørelse af korrekturfaser og trykning forventes det, at *Grammatik over det Danske Sprog* vil udkomme i tre bind i 2010.

I enkel form består skemaet af et felt til sætningstype (konjunktional/subjektiv partikel), efterfulgt af et felt til sætningskernen (kernen) og et felt til frie adverbialer. De benævnes konjunktionalfelt, kernefelt og frit adverbialfelt.

konjunktionalfelt

kernefelt

gid
hvis

jeg dog havde taget prinsen
dronningen har tæppet klar

Ludvig Holbergs Skrifter

Redaktion: Henrik Andersson, Finn Gredal Jensen, Camilla Kirchhoff, Camilla Zacho Larsen, Benedikte Fogh Rostbøll, Karen Skovgaard-Petersen (ledende redaktør) og Peter Zeeberg

Studentermedhjælp: Astrid Hjorth Balle, Niels Grotum, Anja May Jensen og Rune Biede Nielsen

Bestyrelse: Anne Mette Hansen, Finn Hauberg Mortensen og Gunnar Sivertsen

Finansiering: Augustinus Fonden, Kunstrådets Litteraturudvalg, Undervisningsministeriet; den norske del finansieres primært af Universitetet i Bergen

Ludvig Holbergs Skrifter er et samarbejde mellem Det Danske Sprog- og Litteraturselskab og Universitetet i Bergen, med inddragelse af Københavns Universitet, Det Kongelige Bibliotek og Universitetsbiblioteket i Bergen som samarbejdspartnere. Målet er at etablere en tekstkritisk, gennemkommenteret udgave af Holbergs samlede værker på internettet. Et udvalg af værkerne vil desuden blive udgivet i trykt form. De latin- og fransksprogede værker vil blive ledsaget af oversættelser til dansk eller norsk.

Den norske redaktion tager sig af Holbergs sagprosa, herunder de historiske værker og Holbergs essays. Hos den danske redaktion ligger ansvaret for den skønlitterære del af Holbergs forfatterskab, og det drejer sig bl.a. om komedierne, epigrammerne, *Peder Paars* og *Niels Klim*.

I arbejdet med at etablere et website assisteres projektet af digitaliseringsenheden Uni Digital (tidligere Aksis), som er knyttet til Universitetet i Bergen. I efteråret 2009 lancerede Uni Digital

en prototype på Holbergudgaven, som indeholder en række prøver på forskellige dele af Holbergs forfatterskab: to akter af komedien *Barselstuen*, et uddrag af romanen *Niels Klim* (den latinske tekst og en ny dansk oversættelse ved Peter Zeeberg), skæmte-digtet *Democritus og Heraclitus* – samt fra den norske redaktion nogle af Holbergs epistler og en enkelt af de *Moralske Tanker*. Disse tekstuddrag kan altså ses på webstedet i en ny tekstkritisk udgave ledsaget af kommentarer og kortfattede indledninger samt af digitale faksimiler af førsteudgaverne. Else Bojsen, Karsten Kynde og Flemming Lundgreen-Nielsen fungerer som tilsyn på denne prototype.

Holberg-Ordbog er blevet digitaliseret og bearbejdet til internettet og anvendes nu også i denne form som et værdifuldt arbejdsredskab af projektets deltagere. Retningslinjer for tekstkritik er udarbejdet, men suppleres dog løbende. Arbejdet foregår i dialog med den norske redaktion. Principper for tekstkodning er udarbejdet i samråd med Uni Digital. Endelig er retningslinjer for kommentering blevet udarbejdet, men er endnu ikke diskuteret med den norske redaktion. Digitale faksimiler af førsteudgaverne af Holbergs værker produceres løbende af Det Kongelige Bibliotek. Ved Københavns Universitet opslås i foråret 2010 tre ph.d.-stipendier med tilknytning til projektet.

ISLEX

Redaktion: Aldís Sigurðardóttir og Liisa Theilgaard

Samarbejdspartnere: Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum, Háskóli Íslands, Reykjavík, Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier, Universitetet i Bergen og Institutionen för svenska språket, Göteborgs universitet

Tilsynsførende: Kjeld Kristensen og Lars Trap-Jensen

Finansiering: Kulturministeriet, Undervisningsministeriet, Fondet for Dansk-Islandsk Samarbejde, Dansk-Islandsk fond og Nordisk Kulturfond

ISLEX er et offentligt finansieret ordbogsprojekt over moderne islandsk med dansk, norsk (bokmål og nynorsk) og svensk som målsprog. Ordbogen bliver publiceret på nettet og vil være gratis for brugerne. Ordbogen indeholder 50.000 opslagsord, udarbejdet af Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum (Árni Magnússons Institut for Islandske Studier, afdelingen for leksikografi). En stor del af opslagsordene er forsynet med almindelige brugs-eksempler, faste forbindelser og idiommer.

Alle opslagsord vil være forsynet med et link til fulde bøjningsparadigmer, ligesom der vil være bøjningsoplysninger til de danske oversættelser. Der arbejdes på at forsyne alle opslagsord med udtale i form af lydfiler, og ordbogen vil desuden være rigt illustreret, bl.a. med tegninger af Jón Baldur Hlíðberg (sponseret af Baugur-Group).

Ved udgangen af 2009 var 83 % af det islandske ordstof færdigredigeret, og heraf har den danske redaktion redigeret ca. to tredjedele. Arbejdet med udviklingen af netordbogens grænseflade og søgefunktioner blev påbegyndt i 2008, og arbejdet med dette fortsætter.

Normalt afholdes der årligt to arbejds møder for de fire redaktioner, men i 2009 blev det kun til ét møde på grund af manglende midler. På dette møde, der blev afholdt 22.-24. marts i Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs regi på Det Kongelige Bibliotek, var der særlig fokus på brugergrænsefladen. Den 22.-25. februar 2010 blev der afholdt endnu et arbejds møde, denne gang på Lysebu i Norge, hvor bl.a. kvalitetskontrol og lanceringen af projektet blev diskuteret. Det næste møde er planlagt til oktober 2010 i Island.

It-drift

Medarbejdere: Michael Greve, Morten Nielsen og Anders Bruun Olsen (it-ansvarlig)

It-afdelingen varetager dagligt Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs it-drift og -support samt yder udviklingsstøtte til både administrationen og husets projekter. Til projekter, der har it-behov ud over det normale, ydes konsulentbistand, der sikrer, at alt bliver udført efter de krav og specifikationer, der er gældende for selskabets it-infrastruktur.

Det Danske Sprog- og Litteraturselskab benytter i udbredt grad styresystemet Linux og frie/open source-programmer. Dette har mange fordele, de vigtigste af disse er stabilitet, fleksibilitet og lav pris. Selskabet har igennem flere år benyttet tynde klienter til at dække det meste af behovet for computere på de enkelte kontorer. Dette resulterer i et fornuftigt lavt energiforbrug. It-afdelingen har igennem de sidste par år arbejdet på at virtualisere og konsolidere serverparken for at holde udgifter og energiforbrug nede.

Større udviklingsopgaver varetages i stigende grad af konsulenter, da it-afdelingen ikke har kapacitet til at udføre disse.

har lejet sig ind i. Flytningen er så godt som færdiggjort ved redaktionens afslutning. Ligesom sidste år har it-afdelingen haft et tæt samarbejde med Magenta ApS bl.a. i forbindelse med udvikling af et site til *Gammeldansk Ordbogs* digitaliserede seddel-samling.

I beretningsåret har en stor del af arbejdet koncentreret sig om at flytte indholdet af serverrummet i Fiskeriet til Det Kongelige Biblioteks serverrum, som Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

Latinsk hyrde- digtning i Danmark på Frederik 2.s tid

Udgivere: Karsten Friis-Jensen, Karen Skovgaard-Petersen og Peter Zeeberg (projektleder)

Tilsynsførende: Minna Skafte Jensen og Patrick Kragelund

Finansiering: Carlsbergfondet

Tekstkritisk udgivelse med paralleloversættelse, indledning og noter af et repræsentativt udvalg af danske latinsksprogede hyrdedigte fra perioden 1560-1580: Erasmus Lætus: *Bucolica*, 1560, Hans Philipsen Pratensis: *Daphnis*, 1563, Hans Lauridsen Amerinus: *Ecolga de pacis foedere*, 1573, Peder Jacobsen Flemløse: *Ecolga de eclipsi solari*, 1574, Zacharias Widing: *Iolas*, 1577, Hans Hansen Stage: *Ecloga in obitum Catharinae Hasebard*, 1578, og Niels Pedersen: *Dialogimos*, 1580. De oprindelige publikationer skal i alle tilfælde udgives i deres fulde omfang.

De udvalgte værker er alle skrevet inden for Frederik 2.s regeringstid og repræsenterer et bredt spektrum af de temaer, der behandles i tidens latindigtning. Udgivelsen vil være den første omfattende moderne udgave af dansk latindigtning fra renæssancen. En enkelt af teksterne, Niels Pedersens *Dialogimos*, er aldrig tidligere behandlet. Det er et hidtil ukendt stykke dansk la-

tinlitteratur, som i 2003 er dukket op i et nordtysk herregårdsbibliotek.

I løbet af 2008 er hyrdedigtene af Pratensis, Amerinus, Flemløse, Widing, Stage og Petersen blevet gjort tilgængelige på nettet, såvel i latinsk tekstudgave som dansk oversættelse, som del af tekstbasen på sitet renaessancesprog.dk (se s. 34). Bogudgaven af disse seks digte, med indledning, noter og kritisk apparat, forventes at ligge trykklar i løbet af 2010-2011.

Redaktion: Henrik Andersson, Jørg Asmussen, Henrik Lorentzen, Sanni Nimb, Nicolai Hartvig Sørensen, Lars Trap-Jensen (ledende redaktør) og Thomas Troelsgård

Tilsynsførende: Dorthe Duncker, Kjeld Kristensen og Peter Zeeberg

Finansiering: Carlsbergfondet og Kulturministeriet, støttet af Det Elektroniske Forskningsbibliotek

ordnet.dk har som mål at skabe et websted hvorfra der kan søges i digitale versioner af flere af Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs sproglige opslagsværker. Inden for projektperioden 2004-2010 er tre DSL-projekter integreret i systemet: ordbøgerne *Den Danske Ordbog* og *Ordbog over det danske Sprog* (med supplement) samt *KorpusDK*.

Datastrukturen for *Den Danske Ordbog* er blevet ændret og tilpasset så den i højere grad opfylder kravene til præsentation, link og søgemuligheder i det elektroniske medie, ligesom artikelbestanden løbende er vedligeholdet. *Ordbog over det danske Sprog* er blevet digitaliseret i en todelt proces: først en ekstern indtastning af manuskriptet med bevaring af alle typografiske oplysninger og dernæst en intern efterbehandling hvor den typografiske opmærkning omsættes til en indholdsopmærket struktur så ordbogen bliver søgbar via en database. Endelig sammenkobles *Ordbog over det danske Sprog* med supplementet. *KorpusDK* har afløst *Korpus 2000* som udtryk for at korpus løbende skal forsynes med nye tekster, ligesom nye funktioner og søgefaciliteter er udviklet til systemet.

Projektets første fase blev afsluttet pr. 1. januar 2010. Det sidste af webstedets elementer, *Den Danske Ordbog*, blev offentliggjort den 2. november 2009, noget senere end først antaget. Siden lanceringen er ordbogen blevet opdateret to gange, og regelmæssige opdateringer vil herafter finde sted i takt med at der redigeres artikler eller sker andre ændringer af sidens udseende eller indhold. Pr. februar 2010 indeholdt ordbogen ca. 95.000 opslagsord, heraf ca. 20.000 såkaldte »minimalartikler«, der består af opslagsord, ordklasse- og bøjningsangivelse, men mangler beskrivelse af betydning, orddannelse, udtale og etymologi. Efter afslutningen af udviklingsfasen fortsætter den redaktionelle vedligeholdelse af *Den Danske Ordbog* med redigering af både nye og eksisterende artikler, ligesom forbedringer af dokumentstrukturen løbende vil være på programmet. Der er gjort en større indsats for at få henvisninger til at fungere bedre i det underliggende system, og dette arbejde vil stå på et stykke tid endnu.

Siden lanceringen af *Den Danske Ordbog* på nettet har indsatsen været koncentreret om at integrere *Ordbog over det danske Sprog* og supplementet og publicere begge dele samlet i ordnettets generelle design. Med en mindre forsinkelse ventes denne opgave afsluttet i løbet af foråret 2010.

Fra 1. januar 2010 overgik projektet til en treårig konsoliderings- og udviklingsfase (2010-2013), hvor der vil være fokus på alle tre delprojekter. I hovedtræk vil der blive lagt vægt på følgende:

Ord, subst.

Forøgelse af artikelbestanden samt forbedring af dokumentstruktur og opmærkning af *Den Danske Ordbog*; forbedring af dokumentstruktur og opmærkning af *Ordbog over det danske Sprog*; indsamling og tilgængeliggørelse af korpusstekster samt udvikling af metoder og værktøjer til forbedring af søgemuligheder og integration af ressourcer. Som led i det sidstnævnte arbejde udvikles et fuldformsleksikon, der indeholder samtlige bøjnings- og stoveformer for alle kendte grundformer. Endelig ønsker vi at videreudvikle hjemmesiden med udvidede søgemuligheder så brugere kan lave avancerede søgninger på tværs af materialet, ligesom vi ønsker at tilbyde lydfiler som supplement til *Den Danske Ordbogs* udtaleoplysninger.

I skrivende stund (februar 2010) er projektets bevillingsmæssige situation uafklaret. Der

række selvstændige anvendelsesmuligheder af sprogteknologisk art er perspektivet i *ordnet.dk*-sammenhæng at tilvejebringe en konsistent formaliseret beskrivelse af det centrale danske ordforråd som kan udnyttes til at vise det betydningsmæssige slægtskab mellem ordene i *Den Danske Ordbog*. Det er forsøgsvis gjort med indførelse af et nyt element, »Beslægtede ord«, i netudgaven af *Den Danske Ordbog*.

DanNet blev finansieret af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation frem til foråret 2009, hvor ressourcen blev of-fentliggjort som et selvstændigt produkt (frit tilgængeligt som open source). En fortsættelse af *DanNet* i begrænset omfang er gjort mulig af Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs deltagelse i forskningsinfrastrukturen *DK-CLARIN*, som rummer støtte til at udvide *DanNets* dækningsgrad

Ord-, / ssgr.

ord-arm, adi.

ventes et svar på ansøgninger til projektets anden fase når fordelingen af Kulturministeriets andel af tipsmidlerne er færdigbehandlet og politisk vedtaget, formentlig i begyndelsen af april 2010.

Afdelingen for Digitale Ordbøger og Tekstkorpora har videreført samarbejdet med Center for Sprogteknologi om *DanNet*, et wordnet for dansk svarende til de internationale projekter *WordNet* og *EuroWordNet*. Heri er der opbygget et leksikalsk-semantic netværk over det danske ordforråd med udgangspunkt i *Den Danske Ordbogs* opslagsord og definitioner. Foruden en

op til 70.000 begreber. *DK-CLARIN* finansieres af Det Strategiske Forskningsråd i perioden 2009-2011, og selskabet modtager endvidere støtte herfra til indsamling af almensproglige korpusstekster, til forbedring af søgemulighederne i *Arkiv for Dansk Litteratur* samt til Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs bidrag til udvikling af den samlede it-løsning for *DK-CLARIN*.

En yderligere forbedring af den onomasiologiske tilgang til ordforrådet er muliggjort gennem projektet *Dansk tesaurus – begrebsordbog over moderne dansk* (se s. 62).

sproget.dk

Redaktion: Laurids Kristian Fahl
Studentermødshjælp: Astrid Hjorth Balle og Kristine Lausten Mortensen
Samarbejdspartner: Ida Elisabeth Mørch (Dansk Sprognævn)
Tilsynsførende: Jørg Asmussen og Lars Trap-Jensen
Finansiering: Kulturministeriet

sproget.dk ønsker at være det sted på internettet hvor man finder vejledning, oplysning og svar på spørgsmål om det danske sprog og sprogforhold i Danmark – en hjælp i det daglige arbejde for sprogbrugere af alle slags og et søgeredskab af høj kvalitet mht. sproglige informationer.

Fra søgefeltet får man på én gang adgang til en lang række sproglige opslagsværker og andre nyttige værktøjer, herunder bl.a. *Retskrivningsordbogen*, *Den Danske Ordbog*, *Ordbog over det danske Sprog*, *Nye ord i dansk*, *KorpusDK*, faktabokse fra Politikens *Håndbog i Nudansk* samt svar på sproglige spørgsmål stillet til Dansk Sprognævn. Man finder oplysninger om retskrivningsregler, typiske sproglige problemer med tilhørende øvelser, nyttige ordlister mv., og man kan gå i dybden med sproglige temaer som »Hvad er sprog?«, »Etymologi«, »Sms-sprog« m.fl. I små og sjove quizzer kan man derudover teste sin viden om fx chatsprog, gamle ord og ordsprog, ord fra vore nabosprog, pendulord mv., såvel som man i ordmuseet kan gå på opdagelse i ord der ikke længere anvendes så hyppigt.

I forlængelse af sin 2-års fødselsdag kunne *sproget.dk* den 11. december 2009 lancere en ny og forbedret søgefunktionalitet. Med den nye »mente du«-funktion kan man fx få hjælp til at finde det ord man leder efter. Søger man således på »hieraki«, vil *sproget.dk* foreslå det korrekte »hierarki«. Og søger man på »advokado«, foreslår *sproget.dk* »avokado«. Samtidig er det blevet muligt at foretage emnesøgninger, idet hver side er blevet forsynet med grammatiske emneord, som man enten kan søge på via emnesøgningssiden eller via emneregistret, hvor man kan vælge blandt samtlige de emneord der er i brug på *sproget.dk*.

Herudover er *sproget.dk* blevet suppleret med artikler fra *Sprog-brevetDR* og artikler fra *Politikens* sprogklumme »Sprogligt«. Der arbejdes fortsat på at supplere *sproget.dk* med flere sprogtemaer og flere typiske problemer, såvel som på tilføjelsen af *Den Store Danske Udtaleordbog* og Schultz' *Synonymordbog*.

Ingen svinggerninger

Vores sprog er drilsk, så alle kan lave fejl.
 Brug sproget.dk, og bliv klogere på dansk. Du har vores ord.

sproget.dk
 Indgangen til det danske sprog

I gennemsnit har *sproget.dk* knap 5.000 besøgende på hverdage og mellem 1.500 og 3.000 i weekenderne. Der arbejdes fortsat med nye markedsføringstiltag, der forhåbentlig vil kunne bidrage til at øge disse tal yderligere.

Studér Middelalder på Nettet

Redaktion: Jonathan Adams, Simon Skovgaard Boeck, Ebba Hjorth (projektleder), Merete K. Jørgensen og Marita Akhøj Nielsen

Studertermedhjælp: David Christian Svendsen-Tune

Tilsynsførende: Bente Holmberg og Flemming Lundgreen-Nielsen

Finansiering: Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation

Projektet *Studér Middelalder på Nettet* har digitaliseret centrale danske tekster fra middelalderen og gjort dem tilgængelige på internettet i videnskabeligt tilfredsstillende udgaver. Tillige har projektet fremlagt enkelte tekster, der appellerer til bredere brugergrupper, i faksimile. Udgangspunktet for netudgaverne er *Gammeldansk Ordbogs* afskrifter, der følger moderne editions-filologiske principper. Til brug for projektet er afskrifterne skannet, og skanningen er kollationeret med originalhåndskrift eller -tryk. Projektets adresse er: smn.dsl.dk.

Hjemmesiden er nu offentligt tilgængelig. Siden omfatter dels en række generelle afsnit, nemlig en introduktion, en projektbeskrivelse, en liste over medarbejdere og en vejledning, dels en underliggende database, der administrerer de udgivne tekster. Teksterne er altid publiceret i transskription med tilknyttet tekstkritisk apparat og fortegnelse over senere tilføjelser. Dertil kommer for en del teksters vedkommende faksimiler af originalen. Til håndskrifterne er der udarbejdet håndskriftbeskrivelser, og til hver tekst findes en litteratur- eller kulturhistorisk indledning.

På grund af sparsomme it-resourcer er visse af teksterne endnu ikke tilgængelige på hjemmesiden, men den færdige hjemmeside vil blive præsenteret for offentligheden sammen med *Gammeldansk Ordbogs* digitaliserede seddelsamling i efteråret 2010.

Hans Svanings Danmarkshistorie

Udgiver: Peter Zeeberg

Tilsynsførende: Esben Albrechtsen,
Harald Ilse og Karen Skovgaard-Petersen

Finansiering: Carlsbergfondet

Hans Svaning (ca. 1500-1584) var uofficiel kongelig historieskriver i Danmark i anden halvdel af 1500-tallet. Hans hovedværk var en fuldstændig Danmarkshistorie på latin, som lå færdig i 1579. Den blev aldrig trykt i sin helhed, men manuskriptet blev flittigt brugt af de efterfølgende historikere – indtil det gik tabt ved Københavns brand i 1728.

Inden da var to længere uddrag af værket dog blevet trykt, og andre dele afskrevet af forskellige forskere, så man stadig i dag kan få et indtryk af det omfattende værk: et bredt fortæl-

lende historieværk i den klassiske retoriske tradition og med sans for den rammende anekdote. De bevarede dele af denne Danmarkshistorie bliver nu udgivet på latin med dansk paralleltekst.

Projektet er afsluttet og ventes at udkomme i 2010.

Svensk-Dansk Ordbog

Redaktion: Else Bojsen, Pernille Folkmann og Kjeld Kristensen (ledende redaktør)

Tilsynsførende: Henrik Andersson og Bente Holmberg

Finansiering: A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal, Nordplus Sprog under Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond

Ordbogen er tænkt som en afløser for Valfrid Palmgren Munch-Petersen og Ellen Hartmanns ordbog, der udkom i 1954. Den nye, store ordbog skal indeholde 45.000-50.000 opslagsord med dertil hørende faste udtryk m.m., svarende til et omfang på ca. 1.000 sider. Målgruppen skal være bred og vil i sagens natur især omfatte danskere samt dansklæsende færing, grønlandere og islændinge. Ordbogen forventes udgivet i slutningen af 2010 eller begyndelsen af 2011.

Pr. 1. marts 2010 er alle ordbogens artikler skrevet, og de er også gennemlæst, dels af Anne Duekilde på dansk side, dels af Ulf Teleman på svensk side.

I efteråret 2009 er der indledt et arbejde med kontrol og supplerig af ordbogsbasen; det omfatter bl.a. kontrol af ordbogens mange henvisninger, supplerig med nye ord samt forskellige former for konsekvensrettelser.

Der foregår desuden et arbejde med tilretning af artikelstrukturen og grafisk tilrettelægning af ordbogsmanuskriptet før levering til forlaget, Politikens Forlag. Dette foregår i et samarbejde mellem redaktionen, konsulent Liisa Theilgaard og forlaget. Det færdige ordbogsmanuskript forventes afleveret

til forlaget senest 1. september 2010. Derefter skal der skrives brugervejledning og anden omtekst. Der søges produktionsstøtte til udgivelsen hos Nordisk Kulturfond.

Anna og Michael Anchers breve

Udgiver: Elisabeth Fabritius

Tilsynsførende: Jørgen Korsgaard-Pedersen, Mette Winge og Inger Sørensen (Det Kongelige Bibliotek)

Finansiering: Beckett Fonden

Projektet omfatter en videnskabelig udgivelse af breve fra og til kunstnerparret Anna Ancher (1859-1935) og Michael Ancher (1849-1927). De ældste korrespondancer giver indblik i Anna Anchers uddannelse og Michael Anchers vej til sit kunstneriske gennembrud i 1880, hvor parret også gifter sig. Som de eneste malere bosætter de sig i Skagen og får dermed en central placering i den nyskabende, internationale kunstnerkoloni, som fra 1879 og igennem 1880'erne udfolder sig på stedet.

Kunstnerparret Anchers kontakthorisont var stor allerede i 1880'erne, hvor der især blev vekslet breve med kunstnerkammerater, og hvor de knyttede venskaber med forfattere som Holger Drachmann, Georg Brandes og Henrik Pontoppidan. Særlig brevvekslingen med P.S. Krøyer er omfattende og indholdsrig. Brevene skifter karakter i 1890'erne, hvor skagensmalerne ikke længere repræsenterer den kunstneriske avantgarde, men hvor deres popularitet hos publikum til gengæld tager til. Med turismens indtog i Skagen får parret bekendte blandt journalister, skuespillere og sommer-

gæster, som køber eller bestiller malerier. Efter 1900 får de nære venner blandt Skagens embedsmænd, ligesom der er stigende kontakt med Bangsbo-kredsen. Ancher engagerer sig i byens ve og vel og i Skagens historie som bevaringen af Krøyers hus, oprettelsen af Skagens Museum og bidraget til den første bog om kunstnerkolonien, skrevet af Alba Schwartz.

Arbejdet har især været koncentreret om de mest omfattende korrespondancer: brevene mellem Anna og Michael Ancher, mellem Anna Ancher og Martha Johansen og mellem kunstnerparret og P.S. Krøyer, hvor der er lagt vægt på at indplacere de udaterede breve. Dernæst er de mest indholdsrige breve udvalgt og bearbejdet.

Jens Baggesen: Labyrinten

Udgiver: Henrik Blicher

Tilsynsførende: Flemming Lundgreen-Nielsen og Klaus P. Mortensen

Værket er af Henning Fenger blevet kaldt »det 18de århundredes originaleste prosaværk«, men siden det første gang blev trykt i to bind 1792 og 1793, har Jens Baggesens (1764-1826) følsomme rejsebeskrivelse fra revolutionsåret 1789 kun kunnet læses i beskårne og hårdt redigerede udgaver. Opgaven går da ud på at tilvejebringe en kritisk og kommenteret udgave af den oprindelige helhed. Beslutningen om at udgive helheden og ikke nøjes med nok så veloplagte klassikeruddrag har betydning for kommentarniveauet: Ved at punktcommentere værkets lokale kontekst får man et klarere billede af Baggesens mellemværende med sin samtid.

Etableringen af den større tekst-helhed er afsluttet. Der foreligger intet gennemgående trykmanuskript, men dog en række breve og notater, der tydeligvis har tjent som ansatser til Baggesens værk. Hele tilblivelsesperioden bliver flittigt brugt til at rekonstruere rejsen, som den var, men også til at give værket sin plads i dialog med den seneste udvikling frem til udgivelsestidspunktet. Og værket markedsføres før sin udgivelse med appetitvækkende uddrag i tidsskrifter.

Emenderet tekst til første del af *Labyrinten* og en omfattende kommentar til samme tilgik i 2009 de tilsynsførende. Reaktio-nerne er indarbejdet, og kommenteringen af værkets anden del er sidenhen fortsat om end på nedsat tid. Udgiveren er nu skridtvis kommenterende nået til Mannheim og »Staden paa Vers«, hvad der svarer til tre fjerdedele af værkets anden del.

Thomas Bartholin d.æ.s breve

Udgiver: Niels W. Bruun

Tilsynsførende: Niels Jørgen Green-Pedersen, Lars Boje Mortensen og Peter Zeeberg

Finansiering: Carlsbergfondet

86 sider bliver absorberet i 2010. Dermed er det redaktionelle arbejde med den engelske oversættelse tilendebragt.

Thomas Bartholins (1616-1680) forfatterskab blev i sin tid af Odin Wolff betegnet som »den Skat af Kundskaber og Underretninger om Naturen, Mennesket og Tidsalderens Egenheder hiemme hos os, hvilken findes nedlagt i vor Landsmand Thomas Bartholins Skrifter«. Denne præcise karakteristik er også dækkende for Bartholins korrespondance, som han i redigeret form selv udgav i årene 1663-1667. Hertil kommer så de breve, der findes i andre trykte kilder, eller som udgiveren har fundet i danske og udenlandske arkiver.

Den kritiske udgave af de Bartholinske breve omfatter hele dette materiale samt en engelsk oversættelse heraf. Den latinske tekst er etableret og samtlige breve oversat. Der pågår nu en afsluttende redaktion af den engelske oversættelse. I 2009 blev der redigeret 396 sider. De resterende

Anders Bording: Samlede Skrifter

Udgivere: Paul Ries og Erik Sønderholm †

Tilsynsførende: Ole Feldbæk og Steffen Heiberg

Finansiering: Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation

Da Peder Terpager og Hans Gram med støtte fra Fredrik Rostgaard i 1735 lod udgå deres udgave af Anders Bordings (1619-1677) samlede skrifter, lod de teksten af digtene og af den versificerede månedsavis *Den Danske Mercurius* fremtræde i en moderniseret sprogdragt, ligesom Hans Gram forsøgte at gøre værkerne tilgængelige for »enhver vittige Læsere« ved at forsyne dem med »fornødne Opliusninger ved flere Stæder, hvor Mee-ningen formedelst visse Historiske Omstændigheder er ikke lige klar for alle, i det mindste ikke saa aabenbar, som den var paa Tider, da Versene skreves«. Mens Erik Sønderholm genopli-

givelsen af *Den Danske Mercurius* automatisk genskabte avisen, arbejdes der stadig på det fjerde bind, kommentaren til den del af Bordings produktion, hvori han efter Grams mening bedst viste sin »Poetiske Opfinding og Artighed, eller hans Rigdom og Overflødighed i Talen«. Formålet med kommentaren, der har form af et leksikon af sprogligt, geografisk, biografisk og alment kulturelt indhold, er derfor at gøre *Den Danske Mercurius* tilgængelig for en nutidslæser som et værk, hvis forfatter ikke blot beskrev, men også fortolkede sin egen og sin samtids verden.

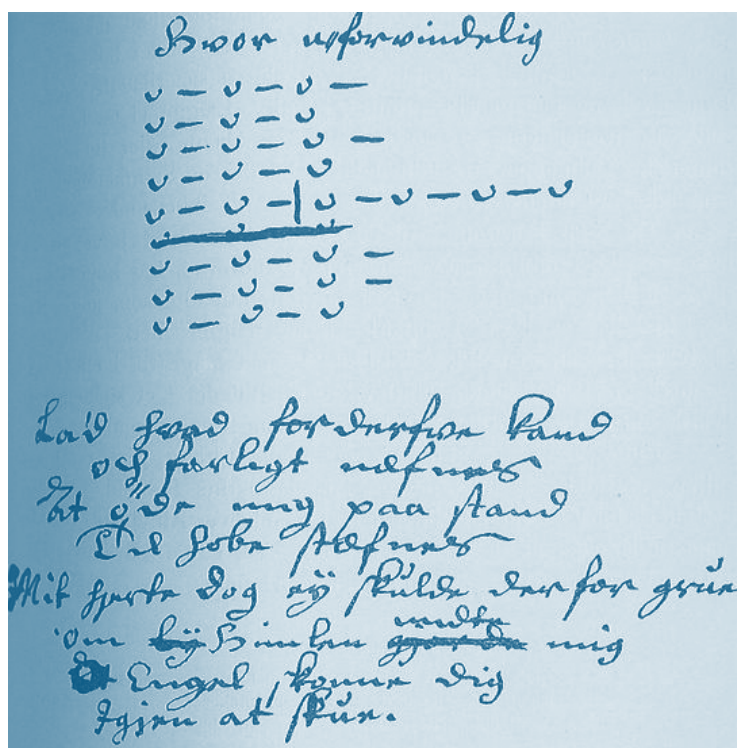
Der arbejdes på renskrivning, korrekturlæsning og redigering af det fjerde bind.

Udkommet:

Anders Bording: *Digte*, 1984

Anders Bording: *Den Danske Mercurius*, 1984

Kommentar til Anders Bordings digte, 1986

Georg Brandes' Correspondance, 2e Série

Udgivere: Zsuzsanna Bjørn Andersen (den ungarske brevveksling), Klaus Bohnen (den tysk-østrigske brevveksling), Per Dahl (den tysk-østrigske brevveksling), NN (den russiske brevveksling) og NN (den polske brevveksling)

Tilsynsførende: Flemming Conrad og Lars Peter Rømhild

Finansiering: Brandt-Brandtved Fonden og Else Marie Moth-Lunds Fond

Bindene med Georg Brandes' (1842-1927) brevvekslinger med ungarske, tysk-østrigske, russiske og polske kulturpersonligheder indgår i udgaven af *Georg Brandes' Correspondance*. Den første serie udkom 1952-1966 og medtog kun få, meget store brevvekslinger med udvalgte forfattere. Anden serie sigter bredere og omfatter derfor flere korrespondenter og litterære miljøer, der dokumenterer Georg Brandes' internationale indflydelse.

Den ungarske brevveksling: Korrespondancen består af 132 breve fra 31 korrespondenter. Udgiveren har i vinteren 2009 indsamlet upubliceret billedmateriale i forskellige arkiver i Budapest som supplerende materiale til brevene og noteapparatet. Færdigt manuskript, oversat til tysk af Monica Wenusch, Abteilung für Scandinavistik, Universität Wien, er tilgået tilsynet og ventes trykkklart i løbet af 2010.

Den tysk-østrigske brevveksling: På grund af udgavernes andre opgaver skridet arbejdet kun langsomt frem.

Den russiske brevveksling: Brevvekslingen er midlertidigt taget af programmet.

Den polske brevveksling: Brevvekslingen er midlertidigt taget af programmet.

Udkommet:

Correspondance de Georg Brandes. I: La France et L'Italie, 1952

Correspondance de Georg Brandes. II: L'Angleterre et La Russie, 1956

Correspondance de Georg Brandes. III: L'Allemagne, 1966

Correspondance de Georg Brandes. IV: Notes et Références, 1966

Georg Brandes' Nietzsche-forelæsninger 1888

Udgivere: Per Dahl og Gert Posselt

Tilsynsførende: Carl Henrik Koch

Finansiering: Carlsbergfondet

Projektet omfatter en udgivelse af manuskriptet til Georg Brandes' (1842-1927) fem banebrydende forelæsninger ved Københavns Universitet i foråret 1888 over den tyske filosof Friedrich Nietzsche og af de deraf afledte artikler om »Aristokratisk Radikalisme«, der tryktes i hhv. *Tilskueren* og *Deutsche Rundschau* 1889 og 1890. På grund af den internationale interesse for forelæsningerne publiceres de i en dansk-tysk paralleludgave på det schweiziske forlag Schwabe & Co., Basel, i serien *Beiträge zu Friedrich Nietzsche*. Teksten er ledsaget af en fyldig indledning og oplysende noter; den danske tekst desuden af et tekstkritisk apparat, mens apparatet i den tyske oversættelse rummer henvisninger til de refererede steder i Nietzsches værker.

Den danske tekst foreligger i 3.-korrektur, mens arbejdet med apparatet til den tyske oversættelse og indledningen afsluttes i foråret 2010. Der arbejdes tæt sammen med den danske layouter Anne Houe og forlaget om den krævende sats. Udgaven ventes publiceret i efteråret 2010.

P.O. Brøndsteds dagbøger fra ungdomsrejsen

Udgiver: Gorm Schou-Rode

Tilsynsførende: Ivan Boserup og Karsten Friis Johansen

De bevarede rejsedagbøger fra P.O. Brøndsteds (1780-1842) ungdomsår 1806-1812 rummer et mangesidet begavet menneskes levende beskrivelse af tidens Europa. Skildringen af rejsen i Det Osmanniske Rige er et unikt dokument, men også optegnelserne fra det forberedende ophold i Paris rummer meget værdifuldt materiale. Stemningen i verdens hovedstad, Napoleons Paris, er fint skildret, og der bringes mange oplysninger om livet i den tysk-danske koloni i byen. Tilblivelsen af Adam Oehlenschlägers værker følges, såvel som digterens gensyn med kollegaen Jens Baggesen. Der er talrige oplysninger til belysning af den almindelige lærdomshistorie, men ikke mindst musik-, kunst- og teaterhistorikere vil finde megen ny information.

Arbejdet med udgavens punkt-kommentar afsluttedes i foråret 2009, og en mindre bevilling fra Det Danske Sprog- og Litteraturselskab har muliggjort, at den samlede tekst efterfølgende er gennemlæst af to eksterne konsulenter. Resultatet af denne korrekturlæsning, der afsluttedes ved årsskiftet, indarbejdes p.t. i manuskriptet. I samarbejde med den litterære redaktion skulle arbejdet med personindeks o.a. kunne indledes i løbet af foråret 2010, hvor den endelige publikationsform også formodes at være fastlagt.

Corpus Philosophorum Danicorum Medii Aevi I-XV

Redaktion: Sten Ebbesen, Alfred Otto †, Jan Pinborg † og Heinrich Roos †

Tilsynsførende: Niels Jørgen Green-Pedersen, Fritz Saaby Pedersen og Erik Petersen

Finansiering: Carlsbergfondet

XI,1-2: *Andreae Sunonis filii Hexaëmeron*, 1985
 XII: *Nicolai Drukken De Dacia Opera*, 1998
 XIII: *Thuonis De Vibergia Opera*, 1998
 XIV: *Boethii Daci Quaestiones Super Librum De Anima – Anonymi Boethio Daco Usi Quaestiones Metaphysicae*, 2009

Corpus Philosophorum Danicorum er en samlet udgave af videnskabelige arbejder fra middelalderen, som har danske forfattere. Alle værkerne er på latin, og de fleste har filosofisk indhold. Første bind fremkom i 1955, bind XIII i 1998 (bind IX var imidlertid oversprunget). Bind XIV, indeholdende Boethius de Dacias kvæstioner til Aristoteles' *De anima* og nogle anonyme kvæstioner til *Metafysikken*, som står i afhængighedsforhold til Boethi, udkom 2009.

Næste forudsete udgivelse er bind IX, som vil indeholde en samling af logiske og grammatiske afhandlinger (*sophismata*), hvortil også Boethius de Dacia har bidraget. Bindet udgives af Sten Ebbesen og Irène Rosier-Catach (Paris). Manus forventes færdiggjort i løbet af 2012.

Udkommet:

I,1-2: *Johannis Daci Opera*, 1955
 II: *Martini de Dacia Opera*, 1961
 III: *Simonis Daci Opera*, 1963
 IV: *Boethii Daci Modi significandi*, 1969
 V,1: *Boethii Daci De generatione*, 1972
 V,2: *Boethii Daci Physica*, 1974
 VI,1: *Boethii Daci Topica*, 1976
 VI,2: *Boethii Daci Opuscula*, 1976
 VII: *Incertorum Auctorum Quaestiones super Sophisticos Elenchos*, 1977
 VIII: *Boethii Daci Quaestiones super IV librum Meteorologicorum*, 1979
 X,1: *Petri Philomenae de Dacia Opera quadrivialia*, 1983
 X,2: *Petri de S. Audomaro Opera quadrivialia*, 1984

Danmarks gamle Ordsprog I-VIII

Udgivere: Simon Skovgaard Boeck, Iver Kjær † og John Kousgård Sørensen †

Tilsynsførende: Allan Karker

Finansiering: Augustinus Fonden (bind I-III), Carlsbergfondet, Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation

Danmarks gamle Ordsprog er den videnskabelige standardudgave af danske ordsprog. I sit anlæg adskiller den sig fra andre udgaver ved at lægge samlinger af ordsprog til grund for udgivelsen, hvor andre værker har valgt det enkelte ordsprog som udgangspunkt. I alt 27 samlinger fra perioden 1500-1700 udgives i bogform (i nytryk eller faksimile); det samlede antal ordsprog er ca. 33.000. Den valgte form giver forskeren mulighed for at undersøge de enkelte samlinger, men det betyder også, at et register bliver en uundværlig indgang til værket, hvis man fx vil se, hvordan et ordsprog har ændret sig gennem tiden.

For at projektet kan afsluttes, mangler bind III (Ribekredsens ordsprogssamlinger) og bind VIII (registre). Der har i beretningsåret været arbejdet på at færdiggøre indledningen til bind III, og

bindet vil snart kunne sendes til tilsynet. Der foreligger en plan for registrene, men det omfattende arbejde er endnu ikke påbegyndt.

Udkommet:

I,1-2: Peder Låles Ordsprog, 1979

II: »Hans Thomissøns Ordsprog« & Poul Enevoldsen: *Farrago*, 1977

IV: *Problemata et Proverbia moralia* & Hans Chr. Sthens Ordsprog, 1987

V: Daniel Matras: *Proverbes*, 1981

VI: Samlinger fra 17. århundrede, 1980

VII,1-2: Peder Syv: *Aldmindelige Danske Ordsproge*, 1983-1988

Den danske Rigslovgivning

Udgiver: Aage Andersen

Tilsynsførende: Allan Karker og Inger Dübeck (Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie)

Finansiering: Carlsbergfondet, Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation og Thorvald Dreyers Fond

Langt senere end de andre nordiske lande fik Danmark én fælles lov for hele riget, nemlig med *Kong Christian Den Femtis Danske Lov* af 1683, men der var dog muligvis gjort forsøg på at tilvejebringe en sådan rigsomfattende lov allerede i første halvdel af 1200-årene. Efter landskabslovenes fremkomst i 1100- og 1200-årene stagnerede retsudviklingen dog ingenlunde. Perioden frem til omkring 1500 prægedes ganske vist af et ikke overvældende antal love, der i overvejende grad omhandlede forfatnings- og forvaltningsretten, men centralmagtens voksende betydning afspejledes i 1500-årene i en omfattende rigsgivning i form af forordninger, ordinanser og recesser, der supplerede og ændrede reglerne i landskabslovene. Også Christian 3.s forsøg på at tilvejebringe en fælles lovbog for hele riget blev uden resultat.

V.A. Secher udgav i årene fra 1887 til 1918 det lovpriste værk *Corpus Constitutionum Daniæ*, der dækker lovgivningen i perioden fra 1558 til 1660. Det Danske Sprog- og Litteraturselskab har nu sammen med Kildeskriftselskabet efter moderne editionsprincipper tilvejebragt en udgave af lovgivningen i tiden indtil Christian 2.s landflygtighed. Med arbejdet med recesserne fra Christian 3.s tid bliver enderne bundet sammen og den ældre

danske rigsgivning tilgængeliggjort i tilfredsstillende form.

Manuskriptet til det fjerde bind omfattende 1523-1558 er udarbejdet og har passeret tilsynet. Udgiveren arbejder med at indarbejde kommentarerne i manuskriptet med henblik på at gøre teksterne tryklære.

Udkommet:

Den danske Rigslovgivning indtil 1400, 1971

Den danske Rigslovgivning 1397-1513, 1989

Den danske Rigslovgivning 1513-1523, 1991

Holger Drachmann – Amanda Nilsson (»Edith«). En brevveksling

Udgiver: Henk van der Liet

Tilsynsførende: Torben Nielsen og
Lars Peter Rømhild

Det Kongelige Bibliotek erhvervede i 1947 ca. 850 breve fra digteren Holger Drachmann (1846-1908) til »Edith«, dvs. Amanda Nilsson, senere Gerlach (1866-1953). Siden har der været stort behov for en kommenteret udgave af dette brevmateriale, ikke mindst fordi Morten Borups *Breve fra og til Holger Drachmann I-IV*, 1968-1970, ligeledes udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, forbigår disse breve. Forklaringen er, at Borup ikke mente, at brevene til og fra »Edith« havde tilstrækkelig litteraturhistorisk betydning. Til trods for dette synspunkt gør han i forordet

opmærksom på, at »Udgivelsen af et udvalg af breve, der belyser digterens privatliv, kunne ligeledes være ønskelig«. »Edith« spillede en central rolle i Drachmanns modne forfatterskab, dvs. fra ca. 1887 til ca. 1898. Fhv. overbibliotekar og tilsynsførende på denne udgave, Torben Nielsen, har i *Magasin fra Det Kongelige Bibliotek* gjort opmærksom på, at »Amanda Gerlachs papirer udgør et værdifuldt tilskud til vort kendskab til Drachmann i »Edith«-perioden, og ikke mindst til Amanda Nilsson selv som den fine og hengivne kvinde, hvis tab han [Drachmann] aldrig rigtigt fandt«.

Der er i 2009 ikke sket det store fremskridt, men arbejdet forventes genoptaget i løbet af 2010. Indtil dato er der transskriberet og kommenteret i alt ca. 300 breve.

William Heinesens breve. Et udvalg

Udgiver: Bergur Rønne Moberg

Tilsynsførende: Else Bojsen, Esther Schat Kielberg og René Herring

William Heinesen (1900-1991) efterlod sig et omfattende brevmateriale, der strækker sig over perioden 1917-1990, fra før debuten i 1921 til efter udgivelsen af det sidste fiktionsværk i 1985. Brevmaterialet udgør en kildesamling, der kan bruges til at kaste lys over den kontekst i tid, rum og sted, som Heinesens digtning skriver sig ind i: familiehistorie, færøsk kulturhistorie, nationalisme, Heimat, litterær modernisme, psykoanalyse, filosofi osv. Indadtil fungerer brevene som forfatterskabets fødekæde og værksted, udadtil som en kilde for Heinesen-forskningen, nordisk litteraturhistorie, færøsk kulturhistorie og – ikke mindst – for lystlæsere. Udvalget er tematisk baseret og vil kredse om følgende temaer: den færøske baggrund, kunst og filosofi, kosmos og mytologi, kristendom samt psykoanalyse. En særlig brevgenre, »afhandlingsbrevet«, der udgør længere essaylignende breve, vil blive tilgodeset. Disse breve omhandler mestendels forfattere, komponister og filosoffer som bl.a. Albert Camus, J.S. Bach, Wilhelm Ekelund, Otto Gelsted, José Ortega y Gasset.

Brevudgaven er i samråd med tilsyn og redaktion planlagt som en bog på ca. 450 sider bestående af breve af William Heinesen til forfatterkolleger, litterater, familie o.fl. De første breve blev skannet ind i efteråret 2009, og resten digitaliseres i løbet af foråret 2010, hvor det endelige brevudvalg vil foreligge.

Johannes V. Jensen: Kongens Fald

Udgiver: Sven Hakon Rossel

Tilsynsførende: Flemming Lundgreen-Nielsen

Kongens Fald, 1900-1901, er et hovedværk ikke blot inden for Johannes V. Jensens (1873-1950) forfatterskab, men inden for dansk litteratur overhovedet og er da også ved flere rundspørger blevet udnævnt til århundredets danske roman. En manuskriptudgave af teksten vil være af uvurderlig betydning for Jensen-forskningen, idet den giver mulighed for at kigge forfatteren over skulderen og følge selve skabelsesprocessen skridt for skridt: Denne kan følges ved hjælp af et letforståeligt notationssystem. Udgaven er yderligere enestående derved, at der kun er ganske få kladder bevaret fra Jensens hånd.

Etableringen af teksten nærmer sig sin afslutning og vil følges af en kontrolgennemlæsning i løbet af kalenderåret.

Leonora Christina: Jammers Minde

Udgivere: Poul Lindegård Hjorth † og
Marita Akhøj Nielsen

Tilsynsførende: Flemming Lundgreen-
Nielsen

Leonora Christinas (1621-1698) *Jammers Minde* er et af de mest bevægende dokumenter, der er overleveret os fra Danmarkshistorien. Den stolte kongedatters beretning om de mere end 21 år, hun måtte henleve som fange i Blåtårn under uhumske og ydmygende forhold, omgivet af hoverende, rå vogtere, frataget muligheden for meningsfuld beskæftigelse, er umiddelbart gribende. Sin usvækkede charme får værket fra det præcist sansede, uretoucheret rea-

listiske billede af det myldrende lille samfund, der udfolder sit mangfoldige liv inden for Blåtårns mure.

Bind 2 vil falde i tre hovedafsnit: 1) sproglige og reale kommentarer til *Jammers Minde*, 2) en beskrivelse af værkets sprog og 3) et tillæg bestående af Leonora Christinas bevarede egenhændige danske skrivelser og andre aktstykker, hvoraf flere aldrig har været udgivet. Arbejdet med udgaven er genoptaget, i første omgang koncentreret om Leonora Christinas breve, der registreres og afskrives.

Udkommet:

Leonora Christinas Jammers Minde.
Diplomatarisk udgave, 1998

Digitalisering af Meyers Fremmedordbog

Udgiver: Torben Christiansen

Tilsynsførende: Laurids Kristian Fahl og Henrik Lorentzen

En digitalisering af *Meyers Fremmedordbog* vil gøre værket tilgængeligt for en bredere kreds af brugere og samtidig danne basis for en eventuelt senere ajourført udgave. I nyere tid er *Meyers Fremmedordbog* på opfordring af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab genudgivet i fotografisk optryk i 1970 på Gads Forlag med forord ved Aage Hansen og blev i 1998 optrykt i et tredje oplag med forord ved Iver Kjær.

Planen er i første omgang at digitalisere den seneste udgave med henblik på afklaring af arbejdets omfang. Siden kan det med de tilsynsførende drøftes, om andre ordbøger skal inddrages i projektet, og hvorledes materialet kan inkorporeres i *ordnet.dk* og *sproget.dk*.

Det er endnu ikke afgjort om ordbogen skal skannes eller indtastes, såvel som det heller ikke er fastlagt hvordan projektet skal finansieres.

Poul Martin Møllers Skrifter

Udgivere: Finn Gredal Jensen, Kim Ravn og Niels Stengaard

Tilsynsførende: Carl Henrik Koch og Flemming Lundgreen-Nielsen

Poul Martin Møllers (1794-1838) forfatter-skab har ikke siden guldalderens *Efterladte Skrifter*, der udkom i tre udgaver 1839-1856, været udgivet i sin vidtfavnende helhed. I sin korte levetid offentliggjorde Møller meget lidt; en stor del af forfatterskabet foreligger alene i ofte vanskelige manuskripter med talrige varianter. Den nye kritiske, kommenterede udgave er planlagt til at omfatte fem bind. Første bind vil rumme alle de poetiske tekster, både Møllers egne digte og hans Homeroversættelser, og andet bind hovedværket *En dansk Students Eventyr*, 1824, samt den øvrige prosadigtning. De følgende to bind vil omfatte strøtankerne samt de filosofiske afhandlinger og forelæsninger. I femte bind vil man finde Møllers anmeldelser, hans polemiske indlæg samt endelig et supplement til Morten Borups brevudgave, *Poul Møller og hans Familie i Breve*, 1976.

Teksterne er under omlægning til XML-formatet TEI med Karsten Kynde som konsulent. Kommenteringsarbejdet fortsætter. Niels Stengaard har skrevet en biografisk indledning til udgaven. Der sigtes mod, at de to første bind kan udkomme samtidig, og at færdigt materiale hertil vil kunne forelægges tilsynet senere på året.

Oldtidens og middelalderens litteratur – i skandinaviske oversættelser

Udgivere: Johanna Akujärvi (Lunds Universitet) og Lars Boje Mortensen
Tilsynsførende: Marianne Alenius og Chr. Gorm Tortzen

Finansiering: Nordisk Kulturfond, Nordplus Sprog under Nordisk Ministerråd, Centre for Medieval Studies (Universitetet i Bergen), Riksbankens Jubileumsfond, Nordic Centre for Medieval Studies, Stiftelsen Elisabeth Rausing's minnesfond, Syddansk Universitet

Projektet sigter på at oprette en videnskabelig netbaseret bibliografi over skandinaviske oversættelser (fra 1500 og frem til i dag) af oldtidens og middelalderens litteratur (indtil 1500). De primære kildesprog vil være latin, græsk og norrønt, men alle de europæiske litteraturer skal inddrages. Målprogene er dansk, svensk og norsk (både nynorsk og bokmål). Bibliografien skal give studerende m.fl. direkte adgang til den nordiske oversættelsesskat, som ofte i praksis negligeres til fordel for engelske oversættelser.

I 2008 blev Johanna Akujärvi knyttet til projektet som medredaktør. Takket være hende foreligger grunddata for den klassiske litteratur nu i et standardiseret format. Projektet har i begyndelsen af 2010 indhentet nok midler til at kunne få udarbejdet et webinterface til at publicere bibliografien.

Henrik Pontoppidans brevvekslinger med brdr. Brandes

Udgiver: Flemming Behrendt, under medvirken af Henrik Loft Nielsen
Tilsynsførende: Per Dahl

Med alle tre brødre Brandes, Georg, Ernst og Edvard, stod Henrik Pontoppidan (1857-1943) på fortrolig fod, og de havde alle, som henholdsvis inspirator, arbejdsgiver og kritiker, på vekslende tidspunkter en vigtig indflydelse på hans arbejde. I alt er bevaret knap 300 breve mellem Pontoppidan og de tre, og de fremlægges her for første gang i en samlet helhed. Udgaven tilrettelægges både som webpublikation med kommentarer til det enkelte brev og som bog med tilføjet indledning og sammenbindende tekst mellem de kronologisk ordnede breve.

Teksten er etableret, og brevene er tilgængelige på henrikpontoppidan.dk. Arbejdet med noterne til de enkelte breve samt den i bogudgaven forbindende tekst og efterskrift ventes færdiggjort med udgangen af 2010 med en udgivelse i 2011 for øje.

Hieronymus Justesen Ranch: Karrig Niding

Udgiver: Leif Stedstrup

Tilsynsførende: Flemming Lundgreen-Nielsen og Marita Akhøj Nielsen

I fortsættelse af den løbende udgivelse af vor ældste danske dramatik (skolekomedierne), som indtil nu omfatter *Randershåndskriftet*, 2001, *Christiern Hansens Comedier*, 2004, *Ludus de Sancto Kanuto Duce*, 2005, og Hans Christensen Sthens *Kortt wendingh*, 2010, er der nu udarbejdet en diplomatarisk og kommenteret udgave af Hieronymus Justesen Ranchs (1539-1607) kendte farce *Karrig Niding* på grundlag af de tre ældste kendte udgaver fra henholdsvis 1664, 1709 og »Trykt i dette Aar«, også fra 1700-tallet.

Arbejdet er tilendebragt fra udgivers og tilsynsførendes side og venter nu på redaktionel behandling. *Karrig Niding* forventes udgivet ultimo 2010.

Ole Rømers Triduum-observationer

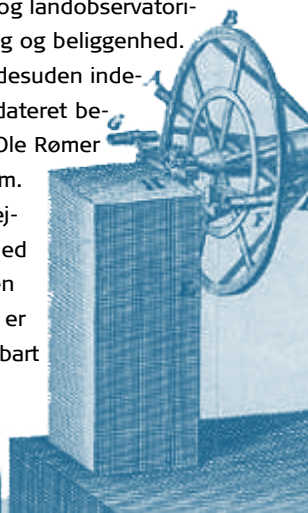
Udgivere: Per Friedrichsen og Chr. Gorm Tortzen

Tilsynsførende: Steffen Heiberg og Fritz Saaby Pedersen

Ole Rømers (1644-1710) astronomiske Triduum-observationer blev foretaget i dagene 20.-23. oktober 1706 på Rømers landobservatorium, Observatorium Tusculanum, med hans epokegørende instrument Meridiankredsen, Rota meridiana, der blev prototypen for alle senere observatoriers instrumenter. Resultatet af observationsrækken, Triduum, er kulminationen på Rømers livslange indsats for at forbedre såvel instrumenter som observationsteknik og overgår mht. præcision alle samtidige astronomer. I kort begreb drejer det sig om et stjernekatalog en miniature.

Arbejdet med udgaven, som skal foreligge på engelsk, er ved at tage endelig form. Manuskriptet på Det Kongelige Bibliotek er skannet, og teksten/observationerne er sammenlignet med foreliggende trykte udgaver, bl.a. den seneste på området: *Hip-parcos-kataloget*. Indledninger og de supplerende dokumenter til udgaven indeholder bl.a. omfattende oversættelser af Peder Horrebows latinske udførlige beskrivelser af Rømers mål, midler og metoder og landobservatoriets indretning og beliggenhed. Udgaven vil desuden indeholde en opdateret beskrivelse af Ole Rømer som astronom.

Der arbejdes videre med udgaven, men en udgivelse er ikke umiddelbart forestående.

Jens Steen Sehesteds digtning

Udgivere: Jens Keld † og Marita Akhøj Nielsen

Tilsynsførende: Karsten Christensen og Flemming Lundgreen-Nielsen

Selvom Jens Steen Sehested (ca. 1640-1698) af sine samtidige var værdsat som en fremtrædende barokpoet, er hans værker kun delvist udgivet. Han fik selv trykt 20 digte, bl.a. hovedværkerne *Troe-meenende Erindring til alle .. Lyst- og Kunst-Poëter, Pjergernes Dyd- og Laster-Speyl, Dyder-nis Prøvesteen* og *Det Herlig og Priis-værdig Landskab Fyns billige Berømmelse*, alle fra 1671. Dobbelte så mange blev ikke trykt i hans levetid, og til dem hører det store bønsskrift »Kjøbenhafns Mis-Trøstige Dog villige Fangers Ynkkelige Klage-maal«, der må regnes blandt hans vigtigste værker. I afskrift kendes 19 viser under hans navn, mens de bevarede autografer er lejlighedsdigte, mestendels supplikationer.

Den videnskabelige udgave vil omfatte to bind, det første med tekster, det andet med indledning, kommentar, bibliografi og førstelinjeregister. Det samlede manuskript vil blive overgivet tilsynet i begyndelsen af marts 2010.

B74 af Skånske Lov og Skånske Kirke- lov

Udgiver: Britta Olrik Frederiksen

Tilsynsførende: Esben Albrechtsen og Merete K. Jørgensen

Stockholm B74 af Skånske Lov og Skånske Kirkelov er det ældste kendte dansksprogede håndskrift (ca. 1250) og derfor selvskrevet til udgivelse. Alligevel har det hidtil kun foreligget i faksimileudgave for kendere af ældre skrift. Denne udgave vil dels bringe teksterne i bogstavret afskrift til brug for sprogforskningen, dels i moderne dansk oversættelse. Oversættelsen vil blive den første der gælder de faktisk overlevede tekster og ikke formodede originaler rekonstrueret på uvist grundlag.

Afskriften er færdig, og oversættelsen foreligger i udkast. Det resterende arbejde hviler på grund af udgiverens andre opgaver.

Hans Christensen Sthens Skrifter I-IV

Udgiver: Jens Lyster, under medvirken af Jens Højgaard

Tilsynsførende: Merete K. Jørgensen og Flemming Lundgreen-Nielsen

Hans Christensen Sthen (1544-1610) var latinskolerektor og prædikant i Helsingør, siden provst i Malmø, og forfatter til 11 småskrifter af kristeligt opbyggelig eller moraliserende karakter. Flere af disse udkom i mange oplag op gennem 1600-tallet. Sthens læredigt *Lyckens Hiul* blev endnu trykt i 1737, og hans prosabønner udkom og blev læst frem til ca. 1770. Af hans salmer har 16 fundet vej til *Den Danske Salmebog*, 2002, og en lille håndfuld hører stadig til de hyppigst sungne.

Sthens forfatterskab formidlede de dengang nyeste tendenser i europæisk andagts- og opbyggelseslitteratur, idet Sthen havde sans for, hvad der rørte sig i tiden og med held lod sig oversætte eller gendigte til dansk. Således var han levende optaget af den del af den lutherske trestandslære, der behandler ægteskabet og forholdet husefader/herskab og tyende. Den faretruende jesuitiske aktivitet i Østersøområdet advarede han imod længe før nogen anden.

Teksterne til bind III og IV er sat og omfatter 335 sider. Kommentering, efterskrifter og udgavebeskrivelser til alle skrifter på nær ét er i hus. I øjeblikket arbejdes der med efterskrift til en adelig ligprædiken, ligesom de afsluttende registre er ved at tage form. Der stiles mod en udgivelse i 2010, 400-året for digterens død, og om muligt med udgivelsesdatoen 25. november, som er digterens fødselsdag; der er

indhentet tilsagn om, at Skt. Olai Kirke (Domkirken) i Helsingør kan blive den festlige ramme om udgivelsen.

Udkommet:

I: *En liden Vandrebog*, 1994

II: *Christelige oc vdkaarne Bøner og En liden Haandbog*, 2003

Peder Syvs auktionskatalog

Udgivere: Karsten Christensen, Iver Kjær † og John Kousgård Sørensen †
Tilsynsførende: Harald Ilse og Karen Skovgaard-Petersen

Peder Syvs (1631-1702) omfattende sprogvidenskabelige, litterære og lærdomshistoriske virksomhed, der for det meste udfoldede sig fra præstegården i Hellested langt fra offentlige biblioteker og ligesindede, gør det interessant at stifte nærmere bekendtskab med hans læsning, herunder indholdet af hans efter omstændighederne ret store bibliotek, der i samtiden især var berømmet for dets indhold af ældre danske tryk. Hans bøger blev solgt på auktion i København i 1702 efter en ret slet affattet katalog, der godt kunne trænge til bibliografisk bearbejdelse. Initiativet til udgivelsen blev taget af Iver Kjær. Der foreligger nogle forarbejder af John Kousgård Sørensen, der udgør grundlaget for en færdiggørelse.

Der sigtes mod en faksimileudgave af katalogen med fornøden indledning og en selektiv bibliografisk identifikation af de ca. 1.700 numre, herunder alle de danske tryk.

Arbejdet er i fremdrift, men påregnes ikke færdiggjort i 2010.

Anders Sørensen Vedels Antichristus romanus

Udgiver: Marita Akhøj Nielsen
Tilsynsførende: Esben Albrechtsen

ANTICHRISTVS ROMANVS. Rom-ske Paffuers leffnede oc gerninger udkom for første og hidtil eneste gang i 1571. Værket er en rimet pavekrønike på dansk, bygget op af monologer, hvor hver pave fortæller sin egen historie. Monotonien i biografierne brydes af en rammefortælling om en ung dansker, der er rejst til Rom og gerne vil høre sandheden om paveregimet. Utvungent forenes den historiske fremstilling med en polemisk luthersk forkyndelse, og i sin indignerende afsløring af de pavelige excesser er det ikke sjældent djærvt humoristisk. Anders Sørensen Vedels (1542-1616) andel i værket har været omdiskuteret; selv meddeler han i fortalen, at han har omarbejdet og fuldført en rimet pavekrønike af Århusbispen Mads Lang, som hidtil har været anset for tabt.

Teksten skal ledsages af kommentar og tekstkritik. Indledningen skal bl.a. gøre rede for værkets kilder, særlig et manuskript i Karen Brahes Bibliotek, som efter al sandsynlighed er en afskrift af Mads Langs rimkrønike.

Anders Sørensen Vedels udvalgte historiografiske værker

Udgivere: Karsten Christensen, Flemming Lundgreen-Nielsen, Lars Boje Mortensen og Karen Skovgaard-Petersen

Tilsynsførende: Karsten Friis-Jensen, Harald Ilsoe og Allan Karker

Udgaven omfatter Anders Sørensen Vedels (1542-1616) vigtigste historiske arbejder med parallel oversættelse af de latinske tekster. Der refereres til følgende tekster: 1) indledning til Saxooversættelsen, 1575, ved FL-N, 2) indledning til Adam af Bremen-udgaven, 1579, ved KS-P, 3) *Om den danske krønike at beskrive*, 1578-1581, ved LBM, 4) *Oratio de origine appellationis regni Daniae*, 1584, ved LBM og KS-P, 5) *Promus condus* ved KC, 6) afleveringsdokumenterne 1595 og 1618 ved KC, 7) fortalen til krøniken ved FL-N og 8) breve om planerne over krøniken ved FL-N.

Elektroniske tekster med tekstkritik foreligger nu for alle numre. Af de større latinske tekster er 2 og 3 oversat til dansk, mens oversættelsen af 4 er under udarbejdelse. Indledning og kom-

mentar til 3 er kommet langt, mens de andre er i indledningsfasen. Til 4 vil Marita Akhøj Nielsen bidrage på grundlag af det materiale, hun har fremlagt i sin disputats fra 2004. Et grundlagsarbejde til indledningen til 2 er publiceret i *Fund & Forskning*, 2004. Den generelle indledning er ikke skrevet.

Johan Herman Wessels samlede skrifter

Udgiver: Henrik Andersson

Tilsynsførende: Henrik Blicher og Liv Blikrud (Det norske språk- og litteraturselskap)

Johan Herman Wessels (1742-1785) forfatterskab er det hyppigst udgivne i det 19. århundrede, men det har aldrig foreligget i én samlet og grundigt kommenteret udgave. Det har betydet, at de dramatiske arbejder *Lykken bedre end Forstanden*, 1776, og *Anno 7603*, 1785, er lidet kendte og næsten oversete. Dette forhold vil den nye udgave rette op på. Dertil vil den forsyne alle værker med så rigelige kommentarer, at de bliver tilgængelige også for et publikum, der ellers står fremmed over for det 18. århundredes sprog og kultur.

Der er i beretningsåret udarbejdet punktkommentarer til *Lykken bedre end Forstanden*. Efter udveksling med det danske tilsyn vil de blive sendt til det norske.

Georg Zoëga: Briefe und Dokumente

Udgivere: Øjvind Andreassen † og Karen Ascani

Tilsynsførende: Karsten Friis Johansen og Erik Petersen

Finansiering: Bikubenfonden, Karen Ascani's Fond, Ny Carlsbergfondet og Velux Fonden

Øjvind Andreassen udgav i 1967 første bind af den danske arkæolog, numismatiker m.m. Georg Zoëgas (1755-1809) omfattende korrespondance indeholdende dokumenter frem til juni 1785. De fleste af dokumenterne vedrørende de følgende år efterlod han transskriberet. Disse vil, i revideret form og suppleret med nyt materiale, danne udgangspunkt for de følgende bind, der omfatter materialet frem til Zoëgas død. Udgaven forsynes med et analytisk navnerregister og et udvalgt stedsregister, der også vil omfatte det første bind. Real-kommentarer er udeladt, men til forskel fra bind 1 vil de følgende bind være forsynet med illustrationer.

Manuskriptet foreligger nu i en førstekorrektur på godt 2.200 sider. Korrektoren er godt i vej, og forskellige forhold vedr. illustrationerne drøftes. Når korrektoren er tilendebragt, vil materialet tilgå de tilsynsførende. Udgaven forventes at udkomme ultimo 2010.

Udkommet:

Georg Zoëga: Briefe und Dokumente, 1967

Æbelholtbogen

Udgivere: Ivan Boserup, Bent Jørgensen, Chr. Gorm Tortzen samt Finn Kramer, Susanne Vogt og Bent Christiansen

Tilsynsførende: Esben Albrechtsen og Karsten Friis-Jensen

Æbelholtbogen er et senmiddelalderligt håndskrift fra Æbelholt Kloster i Nordsjælland. Det indeholder afskrifter af en stor del af klostrets privilegie- og adkomstbreve og giver på sine 100 blade indblik i klostreliv og klosteradministration i middelalderen, ligesom det kaster lys over bebyggelses- og afgiftsforhold i klostrets interesseområde.

Arbejdsgruppen har fastlagt grundteksten (latin og middelalderdansk) og er færdig med oversættelsen, der vil blive bragt synoptisk. De nødvendige sted- og personnavneregistre er etableret. Layoutarbejdet er stort set afsluttet, kun en del af indledningen resterer. Det tryklære manuskript vil foreligge inden årets udgang.

Emil Aarestrups breve

Udgiver: Eva Vikjær

Tilsynsførende: Esther Schat Kielberg og Keld Zeruneith

Emil Aarestrups (1800-1856)

Samlede Skrifter foreligger i en definitiv udgave, som Det Danske Sprog- og Litteraturselskab udgav 1922-1925. En samlet, kommenteret udgivelse af hans mange breve mangler derimod stadig, skønt dele af hans korrespondancer har været udgivet separat. Brevene udgør en vigtig facet af Emil Aarestrup både som litterær og som privat person, og de er et værdifuldt supplement til skildringen af hans samtid. Adskillige af brevene har ikke tidligere været udgivet, og en del af de udgivne er vanskeligt tilgængelige, spredte i ældre tidsskrifter.

To af brevudgavens tre bind har passeret tilsynet og er tilgæet redaktionen, men den oprindelige plan om at udgive disse separat er opgivet til fordel for en samlet udgivelse af alle tre bind. Det medfører en præsentation og fordeling af brevene, som vil være mere naturlig og bedre svare til deres vægt og betydning i Aarestrups liv og forfatterskab. Indholdet bliver herefter følgende: Bind I: Breve til hustruen. Bind II: Breve til Christian Petersen. Bind III: Breve til slægt og venner. Kun kommentering af brevene i bind I mangler.

Tycho Brahes korrespondance, netudgave

Udgivere: Karen Skovgaard-Petersen og Peter Zeeberg

Tycho Brahes (1546-1601) bevarede korrespondance er udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab ved J.L.E. Dreyer og Hans Ræder i *Tychonis Brahe Dani Opera Omnia*, bd. VI-VIII og XIV, 1913-1929. Den omfatter godt 400 såkaldte »epistolae astronomicae« (dvs. breve til og fra videnskabelige kontakter) samt 300 »epistolae et acta« (dvs. dokumenter vedr. Tycho Brahes liv, herunder korrespondance med familien m.m.). De astronomiske breve er for størstedelen på latin, mens de øvrige især er på dansk og tysk.

Dreyer og Ræders udgave er glimrende, men vanskelig at anvende for moderne brugere, eftersom den ikke omfatter oversættelser, og alle indledninger og noter er affattet på latin. Et projekt der inkluderer oversættelser til engelsk og dansk, vil derfor være særdeles velkomment og vil kunne få et meget stort publikum. Tycho Brahe og hans arbejde er genstand for stor interesse over hele verden.

En netudgivelse vil have mange fordele. For det første vil det give mulighed for en samlet udgivelse af original (faksimile), tekstudgave og oversættelse(r) i en søgbar form og med direkte links til noter og kritisk apparat. For det andet vil opmærkning af teksten muliggøre diverse krydsreferencer, brugervalgte formater, sortering efter modtager, afsender, sted, dato osv. Ikke mindst kildeforholdene er relevante her, eftersom materialet omfatter såvel trykte som utrykte breve –

samt en ikke realiseret, men forberedt trykt samling, som i et vist omfang vil kunne rekonstrueres virtuelt.

Det vil være nærliggende at supplere netudgaven med et udvalg af oversatte breve i bogform.

Projektet vil bl.a. kunne trække på de erfaringer, der er gjort i forbindelse med netudgivelsen af *Diplomatarium Danicum*, *Studér Middelalder på nettet* og *Renæssancens sprog i Danmark*.

Bestyrelsen søger bemyndigelse til fortsat at arbejde videre med projektet.

Græsk-dansk ordbog

Udgiver: Jørgen Mejer † og Chr. Gorm Tortzen

Danske læsere af oldgræsk litteratur har i mange år savnet en tidssvarende ordbog. Den eneste tilgængelige er C. Bergs *Græsk-dansk Ordbog*, hvis anden reviderede udgave fra 1885 er blevet genoptrykt uforandret siden.

Udgivernes forhandlinger med det italienske forlag Loescher om en dansk udgave baseret på en helt ny græsk-italiensk ordbog udarbejdet under ledelse af prof. Montanari har ikke båret frugt. Cambridge University Press har udarbejdet en *Greek-English Dictionary*, og udgiverne har taget kontakt til forlaget og håber at kunne udnytte denne ordbog i stedet for den italienske.

Uden Jørgen Mejer synes projektet på nuværende tidspunkt svært gennemførligt; bestyrelsen og udgiveren foreslår derfor, at planlægningsarbejdet midlertidigt indstilles.

Peder Hegelund: Susanna

Udgiver: Leif Stedstrup

Tilsyn: Flemming Lundgreen-Nielsen og Marita Akhøj Nielsen

Susanna er Peder Hegelunds (1542-1614) gendigtning af Bibelens beretning om den kyske Susanna, som efterstræbes af to vellystninge. Den gode får sin belønning, og de onde får deres velfortjente straf. Komедien opførtes første gang 1576 og tryktes 1578-1579.

Peder Hegelund stammer fra Ribe, hvor også komедien første gang opførtes; med udgivelsen af dette værk vil den påbegyndte række af gamle skolekomedier rimeligt dække de danske landsdele.

Bestyrelsen indstiller udgivelsen til årsmødets vedtagelse med Leif Stedstrup som udgiver, Flemming Lundgreen-Nielsen og Marita Akhøj Nielsen som tilsynsførende.

Dansk thesaurus – begrebsordbog over moderne dansk

Redaktion: medarbejdere ved
*Afdelingen for Digitale Ordbøger og
Tekstkorpora*

Tilsyn: Dorte Duncker, Kjeld Kristensen og Peter Zeeberg

Finansiering: Carlsbergfondet

Den eneste begrebsordbog udarbejdet for dansk er Harry Andersens *Dansk begrebsordbog* fra 1945, et glimrende værk som dog i sagens natur er mindre velegnet for moderne brugere når mere end 60 års tilvækst i ordforrådet må undværes. At der er et behov for en moderne dansk begrebsordbog, behøver næppe motiveres yderligere.

Det Danske Sprog- og Litteraturselskab har i forbindelse med projektet *DanNet* været med til at udvikle en formaliseret beskrivelse af betydningsrelationer på grundlag af ordforrådet og betydningsbeskrivelserne i *Den Danske Ordbog* (se nærmere herom under *ordnet.dk*). Selskabet har med denne ressource fået et enestående udgangspunkt for – inden for en begrænset tidshorisont – at udvikle en egentlig begrebsordbog og benyttede derfor lejligheden til at indsende en ansøgning herom til Carlsbergfondet i efteråret 2009. Fondet bevilgede 3 mio. kr. til en treårig projektperiode begyndende den 1. januar 2010.

Udgangspunkt for begrebsordbogen vil være artiklerne i *Den Danske Ordbog* og *DanNets* formaliserede relationer. Der tilstræbes et omfang på ca. 40.000-50.000 ord, og efter planen skal arbejdet føre til to parallelle publikationer: dels en trykt ordbog i ét bind forsynet

med et omfattende stikordsregister, dels en netpublikation hvor den begrebsmæssige komponent i netversionen af *Den Danske Ordbog* udvikles og integreres i *ordnet.dk*. I den eksisterende version af *Den Danske Ordbog* på nettet indgår *DanNet*-data i oplysningstypen »Beslægtede ord«. Denne funktion vil blive yderligere bearbejdet og opdelt i emnekategorier, ligesom der vil blive udviklet en selvstændig søgefunktion til begrebsorienteret søgning.

Når den samlede bevillingssituation for *Afdelingen for Digitale Ordbøger og Tekstkorpora* kendes i løbet af foråret 2010, vil den konkrete sammensætning af redaktionen kunne foretages.

Bestyrelsen indstiller projektet til årsmødets vedtagelse.

Chi pare che in quelle geroglifici parecchie figure non siano geroglifici ma lettere, principalmente le figure
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. e di queste ~~geroglifici~~ ~~figure~~ ~~due~~ ~~distinti~~ a 3 e 2. Il color della mummia primi-
 pale ~~in~~ ~~dal~~ ~~formato~~ in più e bianco, e di gerogl. sono di color bruno-rosso. Sopra di geroglifici sta un bruc-
 ciato, e al fianco due figure, che possono adorarlo. Non mi è possibile ora di disegnarlo, bi-
 sogno dunque di dar un poco di pargenza. Questa mummia non è coperta di pelle, ma pure
 della mesopoma passa di vino e giallo, sopra il quale sono fatte le pitture.

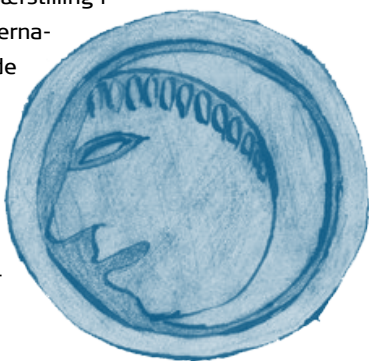

il resto manca.

b. figura di...

Georg Zoëga (1755-1809) indtager en særstilling i dansk kultur som en af sin samtids internationalt anerkendte forskere inden for de klassiske videnskaber. Han levede 26 år i Rom, hvor han drev sine studier og udgav sine værker. Her mødte han Europas førende kulturpersonligheder, der i de år besøgte pavestaden, og herfra førte han en omfattende korrespondance, der i dag udgør en vigtig kilde til hans virke og til hans samtid.

Zoëga besøgte Rom første gang i 1776 og anden gang i 1779 som ledsager af en ung dansker på dennes dannelsesrejse. I 1783 vendte han tilbage og blev boende i pavestaten til sin død i 1809. Hans korrespondance har igennem årene været løbende konsulteret i forbindelse med samtidige danske rejsende, som var i kontakt med ham. Det gælder blandt andre billedhuggeren Bertel Thorvaldsen, teologen Friedrich Münter og hans søster, Friederike Brun, samt maleren Nicolai Abildgaard.

Hans brevveksling udgør en mosaik af vidt forskellige emner, der strækker sig fra de helt personlige og undertiden meget fortrolige breve til beretninger om politiske begivenheder, men hans interesse for antikken dukker konstant op, ligesom han beretter om de studier, han på et givet tidspunkt er mest optaget af. Et emne, der løbende berøres, er numismatikken, som i øvrigt var begrundelsen for hans tredje Rom-rejse. Kongens kabinetssekretær Ove Høegh Guldberg havde sendt ham på en studierejse for at give ham mulighed for at dygtiggøre sig i faget med henblik på at varetage de kongelige numismatiske samlinger på Rosenborg. Ret hurtigt efter sin ankomst til den pavelige hovedstad stiftede han bekendtskab med kardinal Stefano Borgia, der skulle komme til at spille en afgørende rolle for Zoëga, både fagligt og personligt. I sine rige samlinger ejede Borgia også et stort antal antikke mønter, hvoraf han overdrog Zoëga at ordne og bearbejde de romerske kejsermønter præget i Ægypten. Zoëgas første publikation blev således en katalog over disse mønter, udgivet i Rom i 1787 med titlen *Numi Aegyptii prostantes in Museo Borgiano Velitris praeterea quotquot reliqua hujus classis numismata ex variis museis atque libris colligere obtigit*. Numismatiske oplysninger forekommer spredt i hans korrespondance, specielt i de breve, han udvekslede med Friedrich Münter, som udgjorde hans vigtigste kontakt til Danmark, og for hvem han gjorde forskellige køb. Men de vigtigste breve i så henseende er dem, han fra 1801 udvekslede med den daværende leder af Den Kongelige Mønt- og Medaillesamling, Christian Ramus. I de første år af 1800-tallet formidlede han anskaffelser til samlingen ved køb i Rom. Bl.a. lykkedes det ham for en favorabel pris i 1803 at erhverve den neapolitanske møntsamlers Alessio Motta Recuperos store samling og senere, i 1805, den romerske advokat og møntsamlers Giovanni Battista Bondaccas samling. For at sikre sig, at der ikke blev anskaffet for mange dubletter, udarbejdede han detaljerede lister, som han sendte hjem til Ramus.

Et andet emne, der optog Zoëga i en årrække, var studiet af de romerske obelisker, foranlediget af et større værk, som han af pave

Pius 6. havde fået i opdrag at skrive. Desuden var han nået til den overbevisning, at den fulde forståelse af den græske og den romerske kunst forudsatte et grundigt kendskab til den ægyptiske. Han nøjedes altså ikke med at beskrive obeliskerne som sådan, men måtte sikre sig at have et grundigt kendskab til alle aspekter af den ægyptiske kultur. Ligesom han havde et netværk af forbindelser i Europa inden for numismatikken, på samme måde var han i forbindelse med datidens ægyptologer. I hans korrespondance finder man lange breve, som han har udvekslet med ikke mindst engelske forskere, der bl.a. sikrede ham adgang til rejsebeskrivelser, som ikke fandtes i romerske biblioteker. Som andre af Zoëgas videnskabelige arbejder voksede også obeliskbogen mellem hans hænder og endte i 1797 med at blive et stort, illustreret værk i storfolio med titlen *De origine et usu obeliscorum ad Pium Sextum pontificem maximum auctore Giorgio Zoega Dano*.

Zoëgas rolle som formidler mellem Rom og Danmark er bedst kendt gennem de danske rejsende, han kom i kontakt med, og som han på forskellig vis var behjælpelig. Det gælder såvel forskere som kunstnere og andre rejsende, der i de år opholdt sig i Rom. Man kan således følge kendte personligheder som forfatteren Friederike Brun og hendes familie i deres færd og billedhuggeren Bertel Thorvaldsen i hans virke. Han formidlede desuden adgang til romerske samlinger og biblioteker, ikke mindst Vatikanbiblioteket. Men hvad der har sat sig blivende spor er nok hans formidling af kontakter til kardinal Stefano Borgia og dennes iver for at fremme studierne af de mange manuskripter og kunstværker, der udgjorde det såkaldte Museum Borgianum. Øyvind Andreassen, der i 1967 udgav første bind af *Briefe und Dokumente* for tiden 1755 til 1785, giver i en artikel om Zoëga og de danske i Rom et levende billede af deres forskning og opsummerer de forskellige resultater, de har efterladt. Som eksempel skal her blot nævnes teologen Wolf Frederik Engelbreth, med hvem han delte sine interesser for det koptiske. Med udgangspunkt i de koptiske fragmenter opbevaret i kardinalens samling udgav Zoëga 1810 en katalog med titlen *Catalogus codicum Copticorum manu scriptorum qui in Museo Borgiano Velitris adservantur*. Bogen, der udkom et år efter Zoëgas død, udgør endnu i dag et vigtigt værktøj i studiet af det koptiske sprog.

Igennem årene har man hovedsagelig fokuseret på de oplysninger, der findes i Zoëgas korrespondance om danske rejsende, og været mindre opmærksom på hans rolle som formidler af, hvad der foregik inden for den romerske kunstverden og studiet af antikken i Rom. I

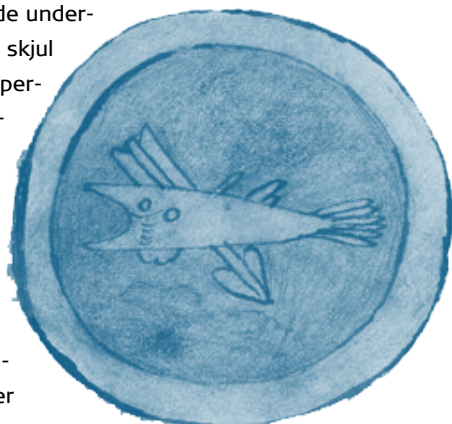
1788 fik han som opgave af den daværende kronprins Frederik – senere kong Frederik 6. – regelmæssigt at hjemsende rapporter om arkæologiske nyopdagelser i Rom og omegn og om nye udgivelser om antikke emner. For et givet honorar skulle han varetage følgende opgaver:

1. At han nogle Gange om Aaret maae give Mig [dvs. kronprinsen] en nøye Efterretning om de nye og vigtige Skrifter som i Italien udkommer, samt hvad der ved Eftersøgning i de Vaticanske og andre Romerske Bibliotheker maatte findes den Danske Historie vedkommende. –
2. At indberette til Mig hvad der kunde bringes i Erfaring om Jesuiternes Indflydelse og Fremgang i Europa og ved dets Hoffer, og om de Oldsager som opdages i de rige Egne hvor han opholder sig. –
3. At gaae hine reisende Danske og Norske Landsmænd til Haande med de Raad og Oplysninger som de ved deres Ophold i Rom maatte behøve af ham –

Her skal blot anføres to eksempler på indholdet af disse beretninger. I en rapport af 5. maj 1792 fortæller han om opdagelsen af ruinerne af det antikke Gabii. Stedet tilhørte den romerske adelsfamilie Borghese, der allerede dengang havde planer om at oprette et såkaldt Museum Gabinum. Han giver en nøje beskrivelse af ruinerne af byen og dens historie, af skulpturerne der blev fundet samt af indskrifterne. Disse kopierer han omhyggeligt og sender en kopi til sin kollega i Wien, numismatikeren Joseph Eckhel, samt til Friedrich Münter. Samme år skriver han endnu en rapport om fundene i Gabii, hvori han diskuterer identifikationen af skulpturerne i en dialog med Ennio Quirino Visconti, der havde fået til opgave at udgive dem.

Man kan få et indtryk af Zoëgas vidtrækkende interesser i samme beretning, idet han kommer ind på den franske geolog Dolomieuus undersøgelser af de forskellige sten og marmorarter anvendt i antikken. Zoëga tillægger disse undersøgelser stor betydning, idet de kan bidrage til en nøjere datering og identifikation af de overleverede kunstværker. Denne metode gjorde det således muligt for ham at fastslå, at den berømte statue af Apollo del Belvedere ikke er en græsk original, men et romersk kunsværk i marmor fra Carrara.

Større vanskelighed voldte det Zoëga at efterkomme kronprins Frederiks ønske om at skaffe sig underretning om jesuiterordenen, som pave Clemens 7. havde ophævet i 1773. Ganske vist skriver han uden videre omstændigheder i et brev til hofmarskal Johan von Bülow af 17. maj 1788, at han naturligvis skal bestræbe sig på at fremsende omhyggeligt dokumenterede underretninger, men lægger ikke skjul på at han af hensyn til sit personlige forhold til pavehof-fet agter at holde sig på lige afstand af de forskellige fraktioner, der findes i Rom. Zoëga omtaler ret sjældent samtidige politiske begivenheder, men tilføjer dog i denne forbindelse, at pavestaten bestræber

sig på at fastholde en, om man så må sige, fleksibel strategi for ikke at støde hoffet i Madrid, der i de år var dens vigtigste allierede. Med henvisning til informationer, som han skriver at have opnået af pålidelige romerske kilder, beretter han om to forskellige jesuitersamfund, der trods forbudet eksisterer i Rom. Hver af dem består af over 100 munke, der lever mere eller mindre som før pavebullen blev vedtaget. De skal have udnævnt en overordnet med titlen *Reverendissimo*, som i et og alt svarer til den gængse titel *Generale*. Zoëga vurderer, at pavehoffet har vanskeligt ved at få pavebullen overholdt, da jesuiterne har sikret sig nære forbindelser med indflydelsesrige romerske familier.

Ud over de arkæologiske emner finder man i Zoëgas korrespondance omfattende beretninger om kunstens tilstand i Rom. Af særlig interesse i denne forbindelse er de over 40 rapporter, som han i årene mellem 1790 og 1801 sendte hjem til Kunstakademiet i København. De giver et levende billede af kunstlivet i Rom, idet han ikke alene fortæller om kunstudstillinger, men også om igangværende arbejder i de forskellige atelierer. Engang imellem skriver han desuden om nyudkomne bøger og om arkæologiske opdagelser. Med skarpt blik og kritisk sans beretter han om kunstnernes arbejder, idet han vurderer komposition, tegning og farveholdning. Mange af disse kunstværker har endnu betydning i kunsthistorien, andre er glemt. Det vigtigste eksempel blandt de danske kunstnere, der i de år arbejdede i Rom, er naturligvis Bertel Thorvaldsen, men der findes også omtale af andre, f.eks. Asmus Jacob Carstens og Johan Herman Cabott. Blandt de italienske kunstnere følger han med særlig interesse Antonio Canova, som han anså for den mest betydningsfulde blandt de billedhuggere, der i de år var aktive i Rom. Blandt de italienske malere falder det ham derimod mere vanskeligt at pege på kunstnere af betydning. Til gengæld finder han større interesse i de udenlandske kunstnere. Han omtaler bl.a. flere gange den engelske malerinde Angelika Kauffmann, den svejtsiske billedhugger Trippel, den engelske billedhugger og tegner John Flaxman samt den skotske landskabsmaler Jacob More. De franske kunstnere følger han specielt ved jævnlige besøg i Det Franske Akademis årlige udstillinger.

Et område af Zoëgas virke, som hidtil ikke har været genstand for særlig opmærksomhed, er hans funktion som dansk konsul og agent ved pavestaten i årene 1800-1802. Af hans korrespondance fremgår det tydeligt, at han især påtager sig denne nye funktion for at sikre sig en indkomst. Ikke desto mindre udfører han den med samme omhu, som han har udvist overfor andre opgaver. Han indrømmer også, at han egentlig ikke føler sig egnet til opgaven, som normalt overlades til velstående eller til andre personer, der kan drage nytte deraf til egne aktiviteter som f.eks. handel. Desuden følte han at denne nye funktion ville fratage ham tid, som han ellers ville have kunnet anvende på forskningen. Af de 35 rapporter, han sendte hjem til Kommercekollegiet, er 22 bevaret. Særlig opmærksomhed fortjener to beretninger redigeret af vicekonsulerne i Civitavecchia og Ancona. De indeholder en beskrivelse af varer, der blev udvekslet mellem disse og andre havne inkl. de nordiske, og peger på mulige varer, der kunne blive genstand for udveksling mellem Danmark-Norge og pavestaten.

Men søhandelen var i de år stærkt begrænset af Napoleonskrigene, der gjorde al søfart usikker. Jeg tror, at disse beretninger, suppleret med Zoëgas rapporter, kunne have interesse, da de kan opfattes som en original kilde på lige fod med de beretninger, som han sendte hjem om arkæologiske og kunsthistoriske emner.

Til billedet af Zoëgas personlighed hører også forholdet til familien. Som bekendt giftede han sig i 1783 med den smukke Maria Petruccioli efter at være gået over til catholicismen. Dette skridt afslører et andet træk ved ham – enten helhjetet eller intet. Hun fødte ham i alt 11 børn, hvoraf kun tre overlevede. Maria selv døde af en uheldelig sygdom i en alder af 47 år. Ægteskabet blev ikke så lykkeligt, som Zoëga havde forventet, men han tog sig trofast af familien, passede børnene omsorgsfuldt. Han måtte i vidt omfang også varetage det huslige, idet han med nogen undren måtte konstatere, at slige beskæftigelser ifølge traditionen ikke eller kun i begrænset omfang indgik i de romerske hustruers funktioner. Når man dertil lægger hans omfattende videnskabelige virke, må man vel sige, at han sled sit i forvejen ikke særligt stærke helbred op.

Karen Ascani

Nedenfor anføres, ud over de fastansatte, en række af medarbejdere, af hvilke nogle har været tilknyttet et eller flere projekter i kortere eller længere tid.

[Jonathan Adams](#), PhD
seniorredaktør ved *Diplomatarium Danicum*

[Eva Gro Andersen](#), stud.mag.
indtil 31. oktober 2009 studentermedhjælper ved *Den litterære redaktion*

[Henrik Andersson](#), cand.mag.
seniorredaktør ved *ordnet.dk* og ved *Ludvig Holbergs Skrifter*

[Jørg Asmussen](#), cand.mag.
seniorredaktør ved *ordnet.dk* og ved *DK-CLARIN*

[Sebastian Møller Bak](#)
civil værnepligtig ved *Diplomatarium Danicum*

[Astrid Hjorth Balle](#), stud.mag.
studentermedhjælper ved *sproget.dk* og ved *Ludvig Holbergs Skrifter*

[Jeppe Lindquist Barnwell](#), MPhil
videnskabelig medarbejder ved *Den litterære redaktion*

[Simon Skovgaard Boeck](#), ph.d.
indtil 15. oktober 2009 konsulent ved *Gammeldansk Ordbog*, fra 1. januar 2010 postdoc ved *Gammeldansk Ordbog* og ved Nordisk Forskningsinstitut, Københavns Universitet

[Else Bojsen](#), cand.mag.
indtil 31. oktober seniorredaktør ved *Svensk-Dansk Ordbog*

[Lene Carlskov](#), stud.mag.
studentermedhjælper ved *Renæssancens sprog i Danmark*

[Torben Christiansen](#), cand.mag.
seniorredaktør ved *Grammatik over det Danske Sprog*

[Tomas Groth Christensen](#), cand.scient.dat.
fra 1. maj 2009 it-udvikler/data-log ved *DK-CLARIN*

[Mogens Devantier](#), cand.scient.
programmør ved *Diplomatarium Danicum*

[Laurids Kristian Fahl](#), cand.mag.
seniorredaktør og projektleder ved *sproget.dk*; ansvarlig for Bog-Forum, produktion og salg; kontaktperson for *Arkiv for Dansk Litteratur*

[Pernille Folkmann](#), cand.mag.
indtil 30. november 2009 redaktør ved *Svensk-Dansk Ordbog*

[Michael Greve](#)
it-medarbejder ved administrationen

[Niels Grotum](#), stud.mag.
studentermedhjælper ved *Ludvig Holbergs Skrifter* og ved *Renæssancens sprog i Danmark*

[Elsebeth Henriette Hansen](#)
kontorleder ved administrationen

[Thomas Hansen](#), cand.mag.
redaktør ved *Diplomatarium Danicum*

[Markus Hedemann](#), cand.mag.
ledende redaktør ved *Diplomatarium Danicum*

[René Herring](#), bibliotekar
redaktør af *Bibliografi over Herman Bangs forfatterskab*

Ebba Hjorth, mag.art.

ledende redaktør ved *Dansk Sproghistorie*

Helene Holtse, stud.mag.

studentermhjælper ved *Danske Klassikere*, *Den litterære redaktion* og ved administrationen

Aase Mary Jakobsen

overassistent ved administrationen

Anja May Jensen, stud.mag.

studentermhjælper ved *Ludvig Holbergs Skrifter*

Finn Gredal Jensen, cand.mag.

et jur.

seniorredaktør ved *Ludvig Holbergs Skrifter*

Merete K. Jørgensen, cand.mag.

ledende redaktør ved *Gammel-dansk Ordbog*

Camilla Kirchhoff, cand.mag.

indtil 31. oktober 2009 videnskabelig medarbejder ved *Den litterære redaktion* og ved *Ludvig Holbergs Skrifter*

Anders Leegaard Knudsen, ph.d.

seniorredaktør ved *Diplomatarium Danicum*

Kjeld Kristensen, cand.mag.

ledende redaktør ved *Svensk-Dansk Ordbog*

Maria Krogh Langner

sekretær ved administrationen

Camilla Zacho Larsen, cand.mag.

assisterende redaktør ved *Den litterære redaktion* og ved *Ludvig Holbergs Skrifter*

Henrik Lorentzen, cand.mag.

seniorredaktør ved *ordnet.dk*

Jørn Lund, professor

direktør

Kristine Lausten Mortensen

studentermhjælper ved *Den litterære redaktion* og ved *sproget.dk*

Jesper Gehlert Nielsen, cand.mag.

ledende redaktør ved *Danske Klassikere* og ved *Den litterære redaktion*

Marita Akhøj Nielsen, dr.phil.

seniorredaktør ved *Gammeldansk Ordbog*

Morten Nielsen

it-medarbejder ved administrationen

Rune Biede Nielsen, stud.mag.

studentermhjælper ved *Ludvig Holbergs Skrifter*

Sanni Nimb, ph.d.

seniorredaktør ved *ordnet.dk* og ved *DanNet/DK-CLARIN*

Anders Bruun Olsen

it-ansvarlig

Nicolas Reinecke-Wilkendorff, mag.art.

redaktør ved *Karen Blixen. Værker*

Else Riisager, cand.mag.

fra 9. november til 4. december 2009 praktikant ved *Ludvig Holbergs Skrifter*

Benedikte Fogh Rostbøll, ph.d.

fra 1. januar 2010 redaktør ved *Ludvig Holbergs Skrifter*

Aldís Sigurðardóttir, mag.art.

seniorredaktør ved *ISLEX*

Karen Skovgaard-Petersen,

dr.philos.

ledende redaktør ved *Ludvig Holbergs Skrifter*

David Christian Svendsen-Tune,
stud.mag.
studentermødjhælper ved *Gammel-
dansk Ordbog*

Nicolai Hartvig Sørensen, cand.
mag.
redaktør ved *ordnet.dk* og ved
DanNet/DK-CLARIN

Liisa Theilgaard, cand.mag. og
Bacc.philol.Isl.
konsulent ved *ISLEX* og ved
Svensk-Dansk Ordbog

August Holst Thomsen, stud.mag.
studentermødjhælper ved *Renæs-
sancens sprog i Danmark*

Asger Finderup Trap-Jensen
studentermødjhælper ved *Renæs-
sancens sprog i Danmark*

Lars Trap-Jensen, cand.mag. og
MPhil
ledende redaktør ved *ordnet.dk*

Thomas Troelsgård, cand.mag.
seniorredaktør ved *ordnet.dk* og
ved *DK-CLARIN*

Vibeke Winge, dr.phil.
konsulent ved *Diplomatarium Da-
nicum*

Jeppe Zeeberg
studentermødjhælper ved *Renæs-
sancens sprog i Danmark*

Peter Zeeberg, ph.d.
seniorredaktør ved *Ludvig Hol-
bergs Skrifter*, udgiver af *Hans
Svanings Danmarkshistorie* og
*Latinsk hyrdedigtning i Danmark
på Frederik 2.s tid* samt projekt-
leder ved *Renæssancens sprog i
Danmark*

Jonathan Adams

redaktionssekretær for *Medieval
Sermon Studies*

Henrik Andersson

medlem af bestyrelsen for Selskab for Nordisk Filologi

medlem af Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs Klassikerudvalg

Jørg Asmussen

medlem af censorformandskabet i lingvistik ved universiteterne leder for *DK-CLARIN*s delarbejds-pakker 2.1 (referencekorpus) og 2.4 (forbedring af *Arkiv for Dansk Litteratur* og digitalisering af Johannes V. Jensens skrifter)

Simon Skovgaard Boeck

redaktionssekretær for *Danske
Studier*
kasserer for Universitets-Jubilæ-
ets danske Samfund
medlem af bestyrelsen for Sel-
skab for Nordisk Filologi

Torben Christiansen

medlem af redaktionen af *Læsepædagogen*, udgivet af Landsfor-
eningen af Læsepædagoger

Laurids Kristian Fahl

mentor i Københavns Universitets
mentorprogram

Ebba Hjorth

Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs suppleant i Medieval Nordic Text Archive (Menota)
medlem af styrelsen for Universitets-Jubilæets danske Samfund
medlem af Dansk Selskab for Oldtids- og Middelalderforskning
revisor for Foreningen af Leksikografer i Danmark (LEDA)
vejleder for projektet *Dansk Lakuneordbog* ved Forfatterskolen i København

koordinator for og mentor i Københavns Universitets mentorprogram

Finn Gredal Jensen

medlem af advisory board for *Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources*, udgivet ved Søren Kierkegaard Forskningscenteret

medlem af editorial board for *Danish Golden Age Studies*, udgivet ved Søren Kierkegaard Forskningscenteret

medlem af editorial board for *Texts from Golden Age Denmark*, udgivet ved Søren Kierkegaard Forskningscenteret

Merete K. Jørgensen

Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs repræsentant i Medieval Nordic Text Archive (Menota)

medlem af styre- og arbejdsgruppen for »Nordiske middelalderordbøger« under Menota

medarbejderrepræsentant i Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs bestyrelse

medlem af styrelsen for Universitets-Jubilæets danske Samfund

redaktør for *Danske Studier*

medlem af bestyrelsen for Dansk Selskab for Oldtids- og Middelalderforskning

Anders Leegaard Knudsen

medlem af bestyrelsen for Dansk
Selskab for Oldtids- og Middelal-
derforskning

Kjeld Kristensen

revisor for Universitets-Jubilæets
danske Samfund

Henrik Lorentzen

beskikket medlem af Dansk
Sprognævnets repræsentantskab,
udpeget af Det Danske Sprog- og
Litteraturselskab, og medlem af
dettes fagråd for retskrivning

medlem af bestyrelsen for Foreningen af Leksikografer i Danmark (LEDA) og medredaktør af *LEDA-Nyt*

hovedredaktør for tidsskriftet *LexicoNordica* (sm.m. Ruth V. Fjeld)

mentor i Københavns Universitets mentorprogram

Jørn Lund

medlem af Dansk Sprognævn og dets fagråd for publikationer

medlem af Københavns Universitets bestyrelse

medlem af Det Danske Akademi

medlem af Rungstedlundfonden

medlem af bestyrelsen for Søren Kierkegaard Forskningscenteret

medlem af stiftelsen Tersløsegaards bestyrelse

medlem af bestyrelsen for Det Kgl. Danske Vajsenshus

formand for bestyrelsen for Tagea Brandts Rejselegat

medlem af den danske afdeling af Det Letterstedtske Selskab

medlem af projektgruppen vedr. udgivelsen af Carl Nielsens Breve

formand for Fonden for Dansk-Islandsk Samarbejde

formand for Ekspertgruppen Nordens Sprogråd

medlem af bedømmelsesudvalg vedr. disputats ved Syddansk Universitet

Jesper Gehlert Nielsen

medlem af Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs Klassikerudvalg
medlem af styregruppen for Klassikerdagen

medlem af styrelsen for Universitets-jubilæets danske Samfund

medlem af aftagerpanel for kandidatuddannelsen ved Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet

Marita Akhøj Nielsen

medlem af redaktionskomiteen for Arkiv för nordisk filologi

formand for Universitets-jubilæets danske Samfund

redaktør for Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab og medlem af præsidiet

medlem af advisory board for det elektroniske tidsskrift *Renæssanceforum* (*renaissanceforum.dk*)

medlem af Dansk Selskab for Oldtids- og Middelalderforskning

Nicolas Reinecke-Wilkendorff

medlem af Georg Brandes Skolens repræsentantskab

Karen Skovgaard-Petersen

medlem af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation og i denne egenskab medlem af de forskningsrådgivende udvalg for Statens Museum for Kunst m.fl., Statens Arkiver og Dansk Sprognævn

medlem af bestyrelsen for Historisk Samfund

medlem af Selskabet for Dansk Kulturhistorie

medlem af Det kongelige danske Selskab for Fædrelandets Historie

medlem af Management Committee ved COST-aktionen »An Interoperable Supranatural Infrastructure for Digital Editions (Interedition)«

Liisa Theilgaard

formand for Foreningen af Leksikografer i Danmark (LEDA)

medlem af aftagerpanelet for Institut for Engelsk, Germansk og Romansk, Københavns Universitet

Lars Trap-Jensen

medlem af bestyrelsen for Nordisk Forening for Leksikografi og dennes sekretær

medlem af bestyrelsen for EURALEX og dennes sekretær/kasserer

tillidsrepræsentant i Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

medlem af bestyrelsen for Sektoren for Forskning og Formidling, DM, og af dennes Informationsudvalg

medlem af DM's Repræsentantskab

formand for bestyrelsen for DM's Landsklub for Arkiver samt øvrige Humanistiske og Samfundsvidenskabelige Forskningsinstitutioner

medlem af Det Humanistiske Fakultets Aftagerpanel (Rådgivende ArbejdsmarkedsPanel), Aarhus Universitet

medlem af styregruppen for *DK-CLARIN*, leder af *DK-CLARIN*s arbejdsplan 2 (grundlæggende sprogressourcer, skriftlige)

mentor i Københavns Universitets mentorprogram

Peter Zeeberg

medlem af bestyrelsen for Filologisk-historisk Samfund

medlem af bestyrelsen for Forum for Renæssancestudier, Københavns Universitet

medlem af repræsentantskabet for Det Danske Forfatter- og Oversættercenter Hald

medlem af Dansk Selskab for Oldtids- og Middelalderforskning

Henrik Andersson

Conceiving and Building Research Platforms on the Web, COST Action A32 workshop, Göteborg, 24.-27. maj 2009

Kildeudgivelse, Det Kongelige Biblioteks bogseminar, 30. oktober 2009

Texts beyond Borders: Multilingualism and Textual Scholarship, European Society for Textual Scholarship, Bruxelles, 19.-21. november 2009

Herman Bang. Indsigter og udgivelser, Det Kongelige Bibliotek, 24.-25. februar 2010

Jørg Asmussen

DanNet-symposium, Københavns Universitet, 12. marts 2009 (medarrangør)

eLEX 2009: eLexicography in the 21st century: New challenges, new applications, Louvain-la-Neuve, 22.-24. oktober 2009

Torben Christiansen

Læseforståelse og læsning i fagene, arrangeret af Landsforeningen af Læsepædagoger, Munkebjerg Hotel, Vejle, 19.-20. november 2009

Laurids Kristian Fahl

Tryckta och elektroniska utgåvor – erfarenheter, planering och teknik i förändring, Nordisk Netværk for Editionsfilologer, Helsingfors, 11.-13. september 2009

Forlagsøkonomi & kalkulation, arrangeret af Forlæggerforeningen og Copenhagen Business School, København, 2.-5. november 2009

Herman Bang. Indsigter og udgivelser, Det Kongelige Bibliotek, 24.-25. februar 2010

Markus Hedemann

Dansk Historikermøde, Københavns Universitet, 29.-30. august 2009

Land-by seminar, Gjerrild, 24. oktober 2009

René Herring

Herman Bang. Indsigter og udgivelser, Det Kongelige Bibliotek, 24.-25. februar 2010

Ebba Hjorth

rådsmøde i *Menota, Medieval Nordic Text Archive*, Riksarkivet i Oslo, 27. august 2009

Merete K. Jørgensen

The twelfth international seminar on the care and conservation of manuscripts, Københavns Universitet, 14.-16. oktober 2009

Kildeudgivelse, Det Kongelige Biblioteks bogseminar, 30. oktober 2009

rådsmøde i *Menota, Medieval Nordic Text Archive*, Riksarkivet i Oslo, 27. august 2009

Finn Gredal Jensen

Conceiving and Building Research Platforms on the Web, COST Action A32 workshop, Göteborg, 24.-27. maj 2009

Tryckta och elektroniska utgåvor – erfarenheter, planering och teknik i förändring, Nordisk Netværk for Editionsfilologer, Helsingfors, 11.-13. september 2009

Kildeudgivelse, Det Kongelige Biblioteks bogseminar, 30. oktober 2009

Texts beyond Borders: Multilingualism and Textual Scholarship, European Society for Textual Scholarship, Bruxelles, 19.-21. november 2009

Herman Bang. Indsigter og udgivelser, Det Kongelige Bibliotek, 24.-25. februar 2010

Anders Leegaard Knudsen

Dansk Historikermøde, Københavns Universitet, 29.-30. august 2009

Statsutvikling i de nordiske rikene i mellomalderen, arrangement af Nordic Centre for Medieval Studies, Bergen, Fleischers Hotel, Voss, 14.-17. september 2009

Saxo som samtidshistoriker. Saxo i nyt lys?, Københavns Universitet, 29. oktober 2009 (moderator)

Camilla Zacho Larsen

Conceiving and Building Research Platforms on the Web, COST Action A32 workshop, Göteborg, 24.-27. maj 2009

Tryckta och elektroniska utgåvor – erfarenheter, planering och teknik i förändring, Nordisk Netværk for Editionsfilologer, Helsingfors, 11.-13. september 2009

Kildeudgivelse, Det Kongelige Biblioteks bogseminar, 30. oktober 2009

Henrik Lorentzen

DanNet-symposium, Københavns Universitet, 12. marts 2009 (medarrangør)

10. Konference om Leksikografi i Norden, Universitetet i Tampere, 3.-5. juni 2009

eLEX 2009: eLexicography in the 21st century: New challenges, new applications, Louvain-la-Neuve, 22.-24. oktober 2009

Leksikografi og sprogteknologi i Norden, LexicoNordicas nordiske symposium, Schæffergården, 29.-31. januar 2010 (medarrangør)

Jørn Lund

25. millioner i potten, Biskops Arnö, 27. april 2009

Nordisk Kulturforum, Nordens Hus, Færøerne, 25.-27. august 2009

Fra kalveskinn til tölva, Reykholt, 1.-3. oktober 2009

Tysk nu. Konference om tysk sprog og kultur i offentlighed, forskning og undervisning i Danmark, Københavns Universitet, 23. oktober 2009

Jesper Gehlert Nielsen

Tryckta och elektroniska utgåvor – erfarenheter, planering och teknik i förändring, Nordisk Netværk for Editionsfilologer, Helsingfors, 11.-13. september 2009

Kildeudgivelse, Det Kongelige Biblioteks bogseminar, 30. oktober 2009

Herman Bang. Indsigter og udgivelser, Det Kongelige Bibliotek, 24.-25. februar 2010 (arrangør)

Marita Akhøj Nielsen

The twelfth international seminar on the care and conservation of manuscripts, Københavns Universitet, 14.-16. oktober 2009

Sanni Nimb

DanNet-symposium, Københavns Universitet, 12. marts 2009 (medarrangør)

NODALIDA 2009, herunder workshoppen: *WordNets and other Lexical Semantic Resources – between Lexical Semantics, Lexicography, Terminology and Formal Ontologies*, Syddansk Universitet, Odense, 14.-15. maj 2009 (medarrangør af workshop)

10. Konference om Leksikografi i Norden, Universitetet i Tampere, 3.-5. juni 2009

Leksikografi og sprogteknologi i Norden, LexicoNordicas nordiske symposium, Schæffergården, 29.-31. januar 2010

Nicolas Reinecke-Wilkendorff

Tryckta och elektroniska utgåvor – erfarenheter, planering och teknik i förändring, Nordisk Netværk for Editionsfilologer, Helsingfors, 11.-13. september 2009

Karen Skovgaard-Petersen

Conceiving and Building Research Platforms on the Web, COST Action A32 workshop, Göteborg, 24.-27. maj 2009

International Association for Neo-Latin Studies, Fourteenth congress, Uppsala Universitet, 2.-9. august 2009

Tryckta och elektroniska utgåvor – erfarenheter, planering och teknik i förändring, Nordisk Netværk for Editionsfilologer, Helsingfors, 11.-13. september 2009

Kildeudgivelse, Det Kongelige Biblioteks bogseminar, 30. oktober 2009

Nicolai Hartvig Sørensen

DanNet-symposium, Københavns Universitet, 12. marts 2009 (medarrangør)

10. Konferenc om Leksikografi i Norden, Universitetet i Tampere, 3.-5. juni 2009

NODALIDA 2009, herunder workshopen: *WordNets and other Lexical Semantic Resources – between Lexical Semantics, Lexicography, Terminology and Formal Ontologies*, Syddansk Universitet, Odense, 14.-15. maj 2009

Liisa Theilgaard

DanNet-symposium, Københavns Universitet, 12. marts 2009

10. Konferenc om Leksikografi i Norden, Universitetet i Tampere, 3.-5. juni 2009

Thomas Troelsgård

eLEX 2009: eLexicography in the 21st century: New challenges, new applications, Louvain-la-Neuve, 22.-24. oktober 2009

Lars Trap-Jensen

DanNet-symposium, Københavns Universitet, 12. marts 2009 (medarrangør)

10. konference om leksikografi i Norden, Universitetet i Tampere, 3.-5. juni 2009

eLEX 2009: eLexicography in the 21st century, Louvain-la-Neuve, 22.-24. oktober 2009

Leksikografi og sprogteknologi i Norden, LexicoNordicas nordiske symposium, Schæffergården, 29.-31. januar 2010

Peter Zeeberg

International Association for Neo-Latin Studies, Fourteenth congress, Uppsala Universitet, 2.-9. august 2009

Tryckta och elektroniska utgåvor – erfarenheter, planering och teknik i förändring, Nordisk Netværk for Editionsfilologer, Helsinki, 11.-13. september 2009

Texts beyond borders: Multilingualism and Textual Scholarship, European Society for Textual Scholarship, Bruxelles, 19.-21. november 2009

Undervisning, censorvirksomhed m.m.

Jonathan Adams

officiel opponent ved Ingela Hedströms disputats *Medeltidens svenska bönböcker. Kvinnligt skriftbruk i Vadstena kloster*, Universitetet i Oslo, august 2009

Jørg Asmussen

censor i lingvistik ved universiteterne

Ebba Hjorth

censor i dansk ved universiteterne

Jørn Lund

censor i dansk og retorik ved universiteterne

Jesper Gehlert Nielsen

censor i dansk ved universiteterne

Marita Akhøj Nielsen

forelæsning om Leonora Christina i forelæsningsrækken *Sproget i litteraturen*, Folkeuniversitetet i København, 1. december 2009

forelæsning om Leonora Christina, Vestlollands Folkeuniversitet, Nakskov, 24. februar 2010

Sanni Nimb

ekstern lektor med undervisning i lingvistiske teorier m.m. samt vejledning i bl.a. bacheloropgaver ved bacheloruddannelsen i dansk, Københavns Universitet
studieleder for Dansk sprog ved Folkeuniversitetet i København

Aldís Sigurðardóttir

censor i oldnordisk ved universiteterne

ekstern lektor i oldnordisk propædeutik ved Institut for Filosofi, Pædagogik og Religionsstuder, Syddansk Universitet, Odense

Karen Skovgaard-Petersen

forelæsninger ved kurser i renæssancestudier ved Københavns Universitet

Lars Trap-Jensen

censor i lingvistik ved universiteterne

Peter Zeeberg

forelæsninger ved kurser i renæssancestudier ved Københavns Universitet

forelæsninger ved kurser i latin under Elementarkurser i græsk og latin, Københavns Universitet

Markus Hedemann

»Erik af Pommerns kamp imod Sønderjylland«, ved *Land-by seminar*, Gjerrild, 24. oktober 2009

René Herring

»Bibliografi over Herman Bangs forfatterskab«, ved *Herman Bang. Indsigter og udgivelser*, Det Kongelige Bibliotek, 24. februar 2010

Anders Leegaard Knudsen

»Nye perspektiver på de danske kongers pantsætningspolitik indtil 1439«, ved *Statsutvikling i de nordiske rikene i mellomalderen*, arrangeret af Nordic Centre for Medieval Studies, Bergen, Fleischers Hotel, Voss, 14. september 2009

Kjeld Kristensen

»Dansk udtale«, ved weekendkurset *Det danske sprog nu – and forever*, Løgumkloster Refugium, 5. september 2009

Henrik Lorentzen

»Fra ordbog til wordnet: Hvordan udmøntes en ordbogsdefinition i en formaliseret wordnetbeskrivelse« (sm.m. Sanni Nimb), ved *10. Konference om Leksikografi i Norden*, Universitetet i Tampere, 4. juni 2009

»Danmarks logofile orkester: Shu-bi-duas sprog« (sm.m. Ken Farø), i forelæsningsrækken *Sproget i litteraturen* ved Folkeuniversitetet i København, 17. november 2009

»ordnet.dk – ordbøger og korpus på nettet« (sm.m. Lars Trap-Jensen), ved medlemsmøde i foreningen Leksikografer i Danmark (LEDA), 19. november 2010

»Den Danske Ordbog – fra korpus til ordbog«, Folketingstidende, 12. januar 2010

Jørn Lund

»Sprogforandring og sprogdebat«, forelæsning i Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab ved seminar i anledning af professor Frans Gregersens 60-årsdag, 27. marts 2009

»Klaus Rifbjergs forfatterskab«, motiveringstale ved overrækkelsen af Rungstedlundprisen til Klaus Rifbjerg, Rungstedlund, 17. april 2009

»Nordisk Sprogpolitik«, ved konferencen *25. millioner i potten*, Biskops Arnö, 27. april 2009

»Kulturens betingelser i en global kontekst«, ved *Nordisk Kulturforum*, Nordens Hus, Færøerne, 26. august 2009

»De nordiske sprog – sprogene i Norden«, ved konferencen *Fra kalveskinn til tölvu*, Reykholt, 2. oktober 2009

»Tysk i dansk. Om tysk påvirkning af det danske sprog«, ved konferencen *Tysk nu. Konference om tysk sprog og kultur i offentlighed, forskning og undervisning i Danmark*, Københavns Universitet, 23. oktober 2009

Jesper Gehlert Nielsen

»Romaner og noveller 1-10: behov og begrænsning«, ved *Herman Bang. Indsigter og udgivelser*, Det Kongelige Bibliotek, 24. februar 2010

Marita Akhøj Nielsen

»Jens Steen Sehested – officer og digter«, i Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, 21. januar 2010

Sanni Nimb

»Linguistic Challenges in DanNet«, ved *DanNet-symposium*, Københavns Universitet, 12. marts 2009

»The Semantic Relations of Artifacts in DanNet«, ved *NODALI-DA 2009*, workshopen: *Word-Nets and other Lexical Semantic Resources – between Lexical Semantics, Lexicography, Terminology and Formal Ontologies*, Syddansk Universitet, Odense, 14. maj 2009

»Fra ordbog til wordnet: Hvordan udmøntes en ordbogsdefinition i en formaliseret wordnetbeskrivelse« (sm.m. Henrik Lorentzen), ved *10. Konference om Leksikografi i Norden*, Universitetet i Tampere, 4. juni 2009

Karen Skovgaard-Petersen

»Humanist Learning and Enlightenment Ideals in Ludvig Holberg's Utopian Novel *Niels Klim* (Leipzig 1741)«, ved *International Association for Neo-Latin Studies, Fourteenth congress*, Uppsala, 4. august 2009

præsentation af Holbergprojektet, ved *Kildeudgivelse*, Det Kongelige Biblioteks bogseminar, 30. oktober 2009

Nicolai Hartvig Sørensen

»Den Danske Ordbog som begrebsordbog« (sm.m. Lars Trap-Jensen), ved *10. konference om leksikografi i Norden*, Universitetet i Tampere, 3.-5. juni 2009

Lars Trap-Jensen

»Using DanNet for Better Dictionaries«, ved *DanNet-symposium*, Københavns Universitet, 12. marts 2009

»Den Danske Ordbog som begrebsordbog« (sm.m. Nicolai Hartvig Sørensen), ved *10. konference om leksikografi i Norden*, Universitetet i Tampere, 3. juni 2009

»Access to Multiple Lexical Resources at a Stroke: Integrating Dictionary, Corpus and Wordnet Data«, ved *eLEX 2009: eLexicography in the 21st century*, Louvain-la-Neuve, 24. oktober 2009

»ordnet.dk – ordbøger og korpus på internettet« (sm.m. Henrik Lorentzen), ved medlemsmøde i foreningen Leksikografer i Danmark (LEDA), 19. november 2010

Thomas Troelsgård

»Making a dictionary without words« (sm.m. Jette Hedegaard Kristoffersen), ved *eLEX 2009: eLexicography in the 21st century: New challenges, new applications*, Louvain-la-Neuve, 23. oktober 2009

Peter Zeeberg

»Saxo på dansk«, foreningen Historia, Aarhus Universitet, 5. maj 2009

»Tycho Brahe – hans ø og hans bøger«, Limfjordscentret, Doverodde, 9. maj 2009

»Dansk som målsprog for oversættelser af tekster på latin«, ved *Kunsten at oversætte til dansk*, seminar om litterær oversættelse, Københavns Universitet, 19. september 2009

»Litterær omplantning – om at oversætte fra latin til dansk«, ved seminar om litterær oversættelse, Aarhus Universitet, 6. november 2009

»Oversættelse fra latin«, Latinlærerforeningen, Blommenslyst Kro, 13. november 2009

Jørg Asmussen

»DanNet – the challenge of compiling a WordNet for Danish by reusing a monolingual dictionary« (sm. m. Henrik Lorentzen, Sanni Nimb, Bolette Sandford Pedersen, Nicolai Hartvig Sørensen og Lars Trap-Jensen), i: *Language Resources and Evaluation, Computational Linguistics Series*, vol. 43, nr. 3, Springer, Netherlands, 2009, s. 269-299

»Konstruktioner og korpora – et case-studie i konstruktioner af typen »Keine Macht dem Stress«« (sm.m. Bjarne Ørsnes), i: Ken Farø m.fl. (red.): *Sprogvidenskab i glimt. 70 tekster om sprog i teori og praksis*, Syddansk Universitetsforlag, Odense, 2009, s. 208-218

Simon Skovgaard Boeck

Fire tematiske ordbøger fra dansk renæssance, ph.d.-afhandling, Københavns Universitet, 2009

»Om den danske version af *Variarum rerum vocabula*«, i: *Språk och stil, Ny följd 19*, Uppsala, 2009, s. 203-207

»Etablering af dansk som kildesprog«, i: *LexicoNordica*, 16, Oslo, 2009, s. 255-270

»Om Henrik Smiths tillæg i udgaven af Christiern Pedersens *Vocabularium ad usum dacorum*, Leipzig 1518«, i: *Fund og Forskning i Det Kongelige Biblioteks Samlinger*, bd. 48, København, 2009, s. 57-87

Finn Gredal Jensen

»Erasmus of Rotterdam: Kierkegaard's Hints at a Christian Humanist«, i: Jon Stewart (red.): *Kierkegaard and the Renaissance and Modern Traditions*, Tome II: *Theology* (*Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources*, vol. 5), Ashgate, Aldershot, 2009, s. 111-127

»Kierkegaard's Donations to the Library of the Scandinavian Society in Rome« (sm.m. Niels W. Bruun), i: Niels Jørgen Cappelørn m.fl. (red.): *Kierkegaard Studies Yearbook 2009*, Walter de Gruyter, Berlin og New York, 2009, s. 601-610

»Poul Martin Møller: Kierkegaard and the Confidant of Socrates«, i: Jon Stewart (red.): *Kierkegaard and His Danish Contemporaries*, Tome I: *Philosophy, Politics and Social Theory* (*Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources*, vol. 7), Ashgate, Aldershot, 2009, s. 101-167

»Heraclitus: Presocratic Ideas of Motion, Change and Opposites in Kierkegaard's Thought«, i: Jon Stewart m.fl. (red.): *Kierkegaard and the Greek World*, Tome II: *Aristotle and Other Greek Authors* (*Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources*, vol. 2), Ashgate, Aldershot, 2010, s. 147-163

»Aeschylus: Kierkegaard and Early Greek Tragedy«, i: Jon Stewart m.fl. (red.): *Kierkegaard and the Greek World*, Tome II: *Aristotle and Other Greek Authors* (*Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources*, vol. 2), Ashgate, Aldershot, 2010, s. 211-234

»Herodotus: Traces of *The Histories* in Kierkegaard's Writings«, i: Jon Stewart m.fl. (red.): *Kierkegaard and the Greek World*, Tome II: *Aristotle and Other Greek Authors* (*Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources*, vol. 2), Ashgate, Aldershot, 2010, s. 247-262

»Homer: Kierkegaard's Use of the Homeric Poems«, i: Jon Stewart m.fl. (red.): *Kierkegaard and the Greek World*, Tome II: *Aristotle and Other Greek Authors* (*Kierkegaard Research: Sources, Reception and Resources*, vol. 2), Ashgate, Aldershot, 2010, s. 271-299

»»Den sande Kunst er en Anticipation af det salige Liv«. En tese af Poul Martin Møller«, i: Joakim Garff m.fl. (red.): *At være sig selv nærværende. Festskrift til Niels Jørgen Cappelørn*, Kristeligt Dagblads Forlag, København, 2010, s. 224-238

Henrik Lorentzen

»DanNet – the challenge of compiling a WordNet for Danish by reusing a monolingual dictionary« (sm.m. Jørg Asmussen, Sanni Nimb, Bolette Sandford Pedersen, Nicolai Hartvig Sørensen og Lars Trap-Jensen), i: *Language Resources and Evaluation, Computational Linguistics Series*, vol. 43, nr. 3, Springer, Netherlands, 2009, s. 269-299

»De oversete og mishandlede ordforbindelser – hvilke, hvor og hvorfor?« (sm.m. Ken Farø), i: *LexicoNordica*, 16, 2009, s. 75-101

Jørn Lund

»Nordisk nytte«, i: *Språk i Norden*, 2009, s. 9-23

»Nordisk sprogsamarbejde«, i: *Mål&Mæle*, 3, 2009, s. 20-27

»Tysk før og nu«, i: Mette Skovgaard Andersen m.fl. (red.): *Tysk nu. Konference om tysk sprog og kultur i offentlighed, forskning og undervisning i Danmark*, 2010

Sanni Nimb

»The Semantic Relations of Artifacts in DanNet«, i: Sanni Nimb, Bolette Sandford Pedersen m.fl. (red.): *Proceedings of the NODALIDA 2009 workshop. WordNets and other Lexical Semantic Resources – between Lexical Semantics, Lexicography, Terminology and Formal Ontologies* (*NEALT Proceedings Series*, vol. 7), elektronisk publiceret af Tartu University Library, Estland, 2009 (<http://dspace.utlib.ee/dspace/handle/10062/9209>)

»DanNet – the challenge of compiling a WordNet for Danish by reusing a monolingual dictionary« (sm.m. Jørg Asmussen, Henrik Lorentzen, Bolette Sandford Pedersen, Nicolai Hartvig Sørensen og Lars Trap-Jensen), i: *Language Resources and Evaluation, Computational Linguistics Series*, vol. 43, nr. 3, Springer, Netherlands, 2009, s. 269-299

»Et net af ord« (sm.m. Bolette Sandford Pedersen), i: Ken Farø m.fl. (red.): *Sprogvidenskab i Glimt. 70 tekster om sprog i teori og praksis*, Syddansk Universitetsforlag, Odense, 2009, s. 112-118

Karen Skovgaard-Petersen

»Noget om Holbergs Niels Klim«, i: *Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs Årsberetning 2008-2009*, s. 62-69

»Historiography at the Danish and Swedish Courts in the first half of the 17th century«, i: *Historiographie an europäischen Höfen (16.-18. Jahrhundert). Studien zum Hof als Produktionsort von Geschichtsschreibung und historischer Repräsentation*, Berlin, 2009, s. 311-321

»Political Polemics in Early Modern Scandinavia«, i: *Negotiating Pasts in the Nordic Countries*, Nordic Academic Press, Lund, 2009, s. 79-98
 anmeldelse af *Catalogue of Scandinavian Books in the British Library printed before 1801*. London, British Library 2007, i: *The Library*, 10, 1, marts 2009, s. 66-73

»The book in the Nordic countries« (sm.m. Charlotte Appel), i: Suarez & Woodhuysen (red.): *The Oxford Companion to the book*, vol. I, Oxford University Press, 2010, s. 240-247

Nicolai Hartvig Sørensen

»DanNet: the challenge of compiling a wordnet for Danish by reusing a monolingual dictionary« (sm.m. Jørg Asmussen, Henrik Lorentzen, Sanni Nimb, Bolette Sandford Pedersen og Lars Trap-Jensen), i: *Language Resources and Evaluation, Computational Linguistics Series*, vol. 43, nr. 3, Springer, Netherlands, 2009, s. 269-299

Lars Trap-Jensen

»DanNet: the challenge of compiling a wordnet for Danish by reusing a monolingual dictionary« (sm.m. Jørg Asmussen, Henrik Lorentzen, Sanni Nimb, Bolette Sandford Pedersen og Nicolai Hartvig Sørensen), i: *Language Resources and Evaluation, Computational Linguistics Series*, vol. 43, nr. 3, Springer, Netherlands, 2009, s. 269-299

anmeldelse af Bo Svensén: *A Handbook of Lexicography. The Theory and Practice of Dictionary-Making*, Cambridge University Press, 2009, i: *International Journal of Lexicography*, 2010 (onlineversion tilgængelig på: <http://ijl.oxfordjournals.org/cgi/content/full/ecqo10v1>)

Peter Zeeberg

»Virgilian Imitation in Johannes Pratensis' Latin Pastoral *Daphnis* (Copenhagen 1563)«, i: *Symbolae Osloenses*, 83, Oslo, 2008, s. 96-103

	valgt	på valg
Finn Hauberg Mortensen,
<i>formand</i>	2001	2011
Karsten Christensen	2001	2011
Henrik Galberg Jacobsen	2008	2013
Merete K. Jørgensen,
<i>medarbejderrepræsentant</i>	2001	2011
Lars Boje Mortensen	2002	udtrådt
Klaus P. Mortensen	2001	2011
<i>Juridisk konsulent</i>		
Jørgen Korsgaard-Pedersen	2008	2012
<i>Revisor</i>		
Bo Andersen, Dansk Revision	2009	2010

Indvalgt i 2009

På årsmødet 2009 blev cand.mag. Søren Peter Hansen, cand.mag. Jørgen Schack, mag.art. Aldís Sigurðardóttir og cand.mag. Nicolai Hartvig Sørensen indvalgt i Det Danske Sprog- og Litteraturselskab.

Medlemskredsen pr. 31. marts 2010

Navn	Indvalgt
Jonathan Adams
redaktør, PhD
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	2008
Esben Albrectsen
universitetslektor, dr.phil.	1987
Marianne Alenius
forlagschef, ph.d.
Museum Tusculanum Press	1989
Jens Kr. Andersen
universitetslektor, dr.phil.
Københavns Universitet	1985
Aage Andersen
cand.mag.	1986
Henrik Andersson
seniorredaktør, cand.mag.
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	1993
Uffe Andreassen
ambassaderåd, mag.art.
Danmarks Ambassade, Berlin	1977
Jørg Asmussen
seniorredaktør, cand.mag.
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	1999
Henrik Blicher
universitetslektor, ph.d.
Københavns Universitet	1996
Hans Blosen
universitetslektor, cand.phil.
Aarhus Universitet	1996
Els Bojsen
seniorredaktør, cand.mag.	2004

Ivan Boserup
overarkivar, cand.mag.
Det Kongelige Bibliotek	1992
Niels Jørgen Cappelørn
centerleder, dr.theol. h.c.
Søren Kierkegaard Forskningscenteret	1989
Karsten Christensen
cand.phil.	1989
Flemming Conrad
universitetslektor, dr.phil.	1979
Per Dahl
universitetslektor, mag.art.
Aarhus Universitet	1989
Jørgen Dehs
lektor, cand.phil.
Arkitektskolen Aarhus	1992
Anne Duekilde
redaktør, cand.mag.	1964
Dorthe Duncker
universitetslektor, ph.d.
Københavns Universitet	2003
Sten Ebbesen
docent, dr.phil.
Københavns Universitet	1977
Svend Eegholm-Pedersen
redaktør, cand.mag.	1970
Laurids Kristian Fahl
seniorredaktør, cand.mag.
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	2006
Ole Feldbæk
professor, dr.phil.	1989
Britta Orlík Frederiksen
universitetslektor, mag.art.
Københavns Universitet	1990
Karsten Friis-Jensen
universitetslektor, dr.phil.
Københavns Universitet	1990

Niels Jørgen Green-Pedersen
lektor, dr.phil.	1977
Anne Mette Hansen
adjunkt, ph.d.
Københavns Universitet	2008
Søren Peter Hansen
cand.mag.	2009
Markus Hedemann
ledende redaktør, cand.mag.
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	2007
Steffen Heiberg
forskningschef, mag.art.	1990
René Herring
bibliotekar
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	2008
Ebba Hjorth
ledende redaktør, mag.art.
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	1979
Bente Holmberg
universitetslektor, mag.art.
Københavns Universitet	1983
Jørgen Hunosøe
mag.art.	1982
Harald Ilsøe
seniorforsker, cand.mag.	1989
Henrik Galberg Jacobsen
professor, mag.art.
Syddansk Universitet, Odense	1989
Finn Gredal Jensen
seniorredaktør, cand.mag. et jur.
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	2005
Minna Skaftø Jensen
professor, dr.phil.	2000
Karsten Friis Johansen
professor, dr.phil.	1985
Bent Jørgensen
professor, dr.phil.
Københavns Universitet	1991

Merete K. Jørgensen
ledende redaktør, cand.mag.
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	1987
Aage Jørgensen
cand.art.	2005
Allan Karker
universitetslektor, cand.mag.	1973
Esther Schat Kielberg
cand.phil.	1992
Lasse Horne Kjældgaard
lektor, ph.d.
Københavns Universitet	2007
Anders Leegaard Knudsen
seniorredaktør, ph.d.
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	1996
Carl Henrik Koch
docent, dr.phil.	1998
Johnny Kondrup
universitetslektor, dr.phil.
Københavns Universitet	1990
Jørgen Korsgaard-Pedersen
ambassadør, cand.jur.	1996
Patrick Kragelund
direktør, dr.phil.
Danmarks Kunstbibliotek	2002
Kjeld Kristensen
ledende redaktør, cand.mag.
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	1992
Karsten Kynde
seniorforsker, cand.scient.
Søren Kierkegaard Forskningscenteret	2005
Henrik Lorentzen
seniorredaktør, cand.mag.
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	1999
Flemming Lundgreen-Nielsen
docent, dr.phil.	1977
Jens Lyster
dr.theol. h.c.	1978

Finn Hauberg Mortensen
professor, lic.phil.
Københavns Universitet	2000
Klaus P. Mortensen
professor, cand.mag.	1998
Lars Boje Mortensen
professor, ph.d.
Syddansk Universitet, Odense	1989
Johan de Mylius
professor, dr.phil.
Syddansk Universitet, Odense	1985
Jesper Gehlert Nielsen
ledende redaktør, cand.mag.
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	2006
Marita Akhøj Nielsen
seniorredaktør, dr.phil.
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	1989
Michael Lerche Nielsen
universitetslektor, ph.d.
Københavns Universitet	2002
Torben Nielsen
overbibliotekar, cand.mag.	1974
Sanni Nimb
seniorredaktør, ph.d.
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	2007
Sebastian Olden-Jørgensen
lektor, ph.d.
Københavns Universitet	2008
Rikke Agnete Olsen
forfatter, cand.mag.	1992
Fritz Saaby Pedersen
universitetslektor, lic.phil.
Københavns Universitet	1983
Erik Petersen
seniorforsker, dr.phil.
Det Kongelige Bibliotek	1978
Sten Rasmussen
lektor, cand.mag.	2006

Thomas Riis
professor, dr.phil.
Christian-Albrechts-Universität zu Kiel	1986
Sven Hakon Rossel
professor, mag.art.
Universität Wien	2004
Lars Peter Rømhild
universitetslektor, mag.art.	1991
Jørgen Schack
seniorforsker, cand.mag.
Dansk Sprognævn	2009
Henrik Schovsbo
lektor, cand.mag. et art.	1999
Aldís Sigurðardóttir
seniorredaktør, mag.art.
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	2009
Karen Skovgaard-Petersen
ledende redaktør, dr.philos.
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	1993
Erik Skyum-Nielsen
universitetslektor, mag.art.
Københavns Universitet	1991
Povl Skårup
universitetslektor, dr.phil.	1980
Leif Stedstrup
mag.art.	1996
Marie Stoklund
museumsinspektør, cand.mag.	1999
Bruno Svindborg
forskningsbibliotekar, mag.art.
Det Kongelige Bibliotek	2008
Nicolai Hartvig Sørensen
redaktør, cand.mag.
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	2009
Chr. Gorm Tortzen
lektor, cand.mag.
Helsingør Gymnasium & Københavns Universitet	2002

Lars Trap-Jensen
ledende redaktør, cand.mag. og MPhil
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	1999
Mette Winge
forfatter, dr.phil.	1979
Vibeke Winge
dr.phil.	1998
Vigdis Ystad
professor, dr.philos.
Henrik Ibsens Skrifter, Universitetet i Oslo	2006
Peter Zeeberg
seniorredaktør, ph.d.
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab	1993
Keld Zeruneith
docent, dr.phil.	1991